

ÖVERSIKTSPLAN 2012

DEL II Markanvändning - Områdesbeskrivning

Laga kraft 2012-12-06

Kapitelindelning

Del 2

Sidan 5

Markanvändning

Här beskrivs riktlinjerna för mark- och vattenanspråken.

Sidan 15

Områdesbeskrivning

Här behandlas kommunens mark- och vattenområden samt var de olika anspråken finns.

Sidan 61

Miljökonsekvensbeskrivning

Här beskrivs översiktsplanens miljökonsekvenser.

KARTA

Innehållsförteckning

MARKANVÄNDNING.....	3
Område för bostäder	4
Landsbygdsutveckling i strandnära läge	6
Samhälle	7
Sammanhållen bebyggelse	8
Rekreation	9
Värdefullt jordbruk	10
Värdefull natur	11
Värdefull kulturmiljö	12
Energi	13
Riksintresse	14
Övriga landsbygdsområden	15
OMRÅDESBESKRIVNING.....	16
Inledning	17
FAGERHULT MED OMNEJD	18
Framtida markanvändning i delområdet Fagerhult med omnejd	19
Fagerhult samhälle	23
FÅGELFORS MED OMNEJD	26
Framtida markanvändning i delområdet Fågelfors med omnejd	27
Fågelfors samhälle	31
BERGA MED OMNEJD	34
Framtida markanvändning i delområdet Berga med omnejd	35
Berga samhälle	38
HÖGSBY MED OMNEJD	42
Framtida markanvändning i delområdet Högsby med omnejd	43
Högsby samhälle	46
RUDA MED OMNEJD	52
Framtida markanvändning i delområdet Ruda med omnejd	53
Ruda samhälle	57
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING.....	61
Miljöbedömningens bakgrund och syfte	62
Översiktsplanens bakgrund och syfte	62
Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och avgränsning	63
Redovisning av alternativ	64
Nollalternativet	64
Sidoalternativet	64
Huvudalternativet	66
Miljökvalitetsmål/Ekologiska konsekvenser	66
Ekonomiska konsekvenser	76
Sociala konsekvenser	76
Sammanfattning	77
Uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan	77
LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE.....	78

LÄSANVISNING DEL II

I denna andra del av Högsby översiktsplan beskrivs grunddragen i mark- och vattenanvändningen inom Högsby kommun. För att förtydliga olika områdens karaktär har kommunen delats in i geografiskt avgränsade delområden, till vilka kommunens tätorter och tydliga avgränsande landskapselement legat till grund.

Del II är indelad enligt följande:

Sidan 5

Markanvändning

Här beskrivs riktlinjerna för följande mark- och vattenanspråk:

- Område för bostäder
- Landsbygdsutveckling i strandnära läge
- Samhälle
- Rekreation
- Värdefullt jordbruk
- Värdefull natur
- Värdefull kulturmiljö
- Energi
- Riksintresse
- Övriga landsbygdsområden

Sidan 15

Områdesbeskrivning

I områdesbeskrivningarna behandlas var det finns olika anspråk på mark- och vattenområden i kommunen. För en tydlig redovisning har kommunen delats in i följande delområden:

- Fagerhult med omnejd
- Fågelfors med omnejd
- Berga med omnejd
- Högsby med omnejd
- Ruda med omnejd

För att läsa mer om varje markanspråk samt vilka kommunens ställningstaganden för varje anspråk är; läs vidare i kapitlet "Markanvändning". För att se en kommunomfattande kartredovisning se invikt karta, första uppslaget.

Sidan 61

Miljökonsekvensbeskrivning

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas de olika nationella och lokal miljömålen samt hur dessa påverkas av översiktsplanens intentioner.

Inledning

I följande kapitel sammanställs och beskrivs strategierna och konsekvenserna för planerade mark- och vattenanspråk. Se även kartan på omslagets innepärm. I kapitlet Områdesbeskrivning beskrivs de utpekade områdena för;

- bostäder
- landsbygdsutveckling i strandnära läge
- samhälle
- rekreation
- värdefullt jordbruk
- värdefull natur
- värdefull kulturmiljö
- energi
- riksintressen
- övriga landsbygdsområden

Område för bostäder

Inom utpekade områden prioriteras bostäder. Främst avses bebyggda områden på landsbygden som omfattar ett flertal hus som ligger intill varandra med endast en väg eller ett mindre naturområde emellan. Kommunen är positiv till en förtätning av dessa områden. Förtätningen avser permanentbostäder och vid utpekandet har hänsyn tagits till den tekniska försörjningen och kommunikationer.

Generella ställningstaganden

Landsbygdsbyarna ska bevaras samtidigt som de ska kunna utvecklas för framtida boende. Målet är en levande landsbygd. Det ska finnas tillgång till tomter i attraktiva lägen utanför tätorterna där det samtidigt finns utbyggd infrastruktur. Därför är det särskilt lämpligt att förtäta byar där den tekniska försörjningen och kommunikationerna redan är lösta. Det är möjligt att exploatera enstaka bebyggelse även på andra, icke angivna platser. Detta förutsätter att den tekniska försörjningen och kommunikationerna kan lösas på ett godtagbart sätt samt att bebyggelsen inte strider mot de allmänna intressena (se vidare under Övriga landsbygdsområden).

Utformningen av ny bebyggelse ska anpassas till befintliga förhållanden och hänsyn ska tas till gällande riktlinjer avseende skyddsavstånd till jordbruksanläggningar etc. Ny bebyggelse som innebär en förtätning/komplettering av befintlig bebyggelse kan prövas från fall till fall. Ny bebyggelse ska också planeras och utformas så att ekologiska, ekonomiska och sociala värden bibehålls. Frågor som gäller bl a väghållning, snöröjning, sophämtning, social service och skolskjutsar ska vägas in vid lämplighetsbedömningen av ny bebyggelse, liksom övriga allmänna intressen, t ex natur, kultur, rekreation, jord- och skogsbruk.

Generella rekommendationer

- Avgränsningen av fastigheter bör anknyta till landskapet genom t ex gärdesgårdar, enkla trästaket eller häckar.
- Tomtstorlekar bör motsvara storleken på befintliga bostadstomter.
- För att anpassa nybyggda hus till omgivningen bör befintlig vegetation, särskilt äldre träd, bevaras på tomten.
- Byggnader bör placeras med stöd mot befintliga element i landskapet, t ex mot trädgångar, stengärdesgårdar och topografin.
- Huvudbyggnaden bör placeras en bit in på tomten och minst 12 m från allmän väg.
- Utfyllnad, schaktning och sprängning bör undvikas där så är möjligt.
- Husets placering bör anpassas efter tomten och lokala traditioner, vilket ofta innebär placering på höjder eller i sydostlig sluttning.
- Husens storlek och våningsantal bör inte avvika avsevärt från befintlig bebyggelse.
- Uthus som garage och ekonomibygnader bör vara friliggande.
- Eventuell veranda och uteplats bör gestaltas som en enhet med huset och inte dominera byggnaden.

Se vidare under kapitlet Befolkning & Bebyggelse, Del I.

Konsekvenser

En ökad inflyttning till dessa områden skapar underlag för utökad service och förbättrade kommunikationer. En förtätning av redan ianspråktagna områden istället för exploatering i orörda områden är positivt både ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Förtätningen innebär även bättre utnyttjande av tidigare gjorda investeringar i ledningar och avlopp.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Inom dessa områden kan en utveckling i form av bostäder vara möjlig. De utpekade områdena ligger i attraktiva sjönära lägen utanför tätorterna och anses efter en första bedömning vara möjliga områden för etablering av bostäder. Vid utpekande av lämpliga områden har hänsyn tagits till möjligheten att utveckla goda kommunikationer utnyttjande av tidigare gjorda investeringar i t ex vatten och avlopp samt platsens förutsättningar avseende topografi och kända naturvärden.

Generella ställningstaganden

Exploatering av strandnära områden ställer höga krav på att bebyggelsen tar hänsyn till rådande förhållanden och omgivningens förutsättningar. Höga krav ska ställas på utformningen av bebyggelsen samt på miljömässigt hållbara tekniska lösningar. Friluftslivets intressen ska beaktas bl a genom att framkomligheten ska säkerställas längsmed stranden.

Se vidare under kapitlet Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, Del I.

Konsekvenser

Utvecklingen av bostäder i attraktiva strandnära områden kan påverka strandskyddets intressen negativt. Detaljplaner bör upprättas för att belysa platsens värden och konsekvenserna av en eventuell exploatering. Med hjälp av detaljplaner regleras också bebyggelsen samtidigt som allmänna intressen vägs in. I fall bevarandebestämmelser införs kan ersättningsanspråk ställas.

Samhälle

Dessa områden innehåller till stor del redan ianspråktagna och planlagda områden. Kompletteringar och förtätningar kan bli aktuella. Högsby kommun har fem samhällen; Fagerhult, Fågelfors, Berga, Högsby och Ruda. Dessa behandlas var för sig i nästa kapitel, Områdesbeskrivning.

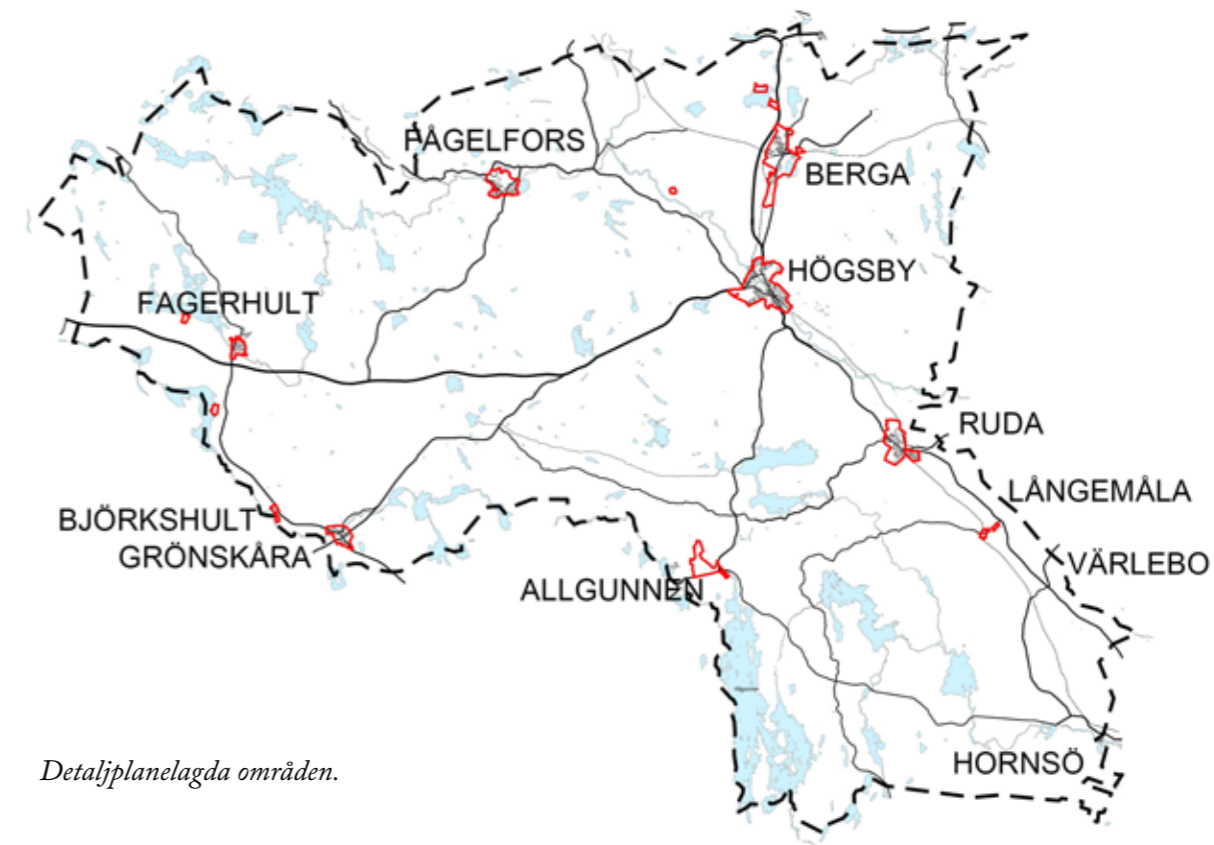
Generella ställningstaganden

Inom detaljplanelagt område ska bebyggelseutvecklingen följa gällande detaljplan. Tätorternas utveckling bör främst ske inom de markområden som markerats i tätortskartorna, se kapitel Områdesbeskrivning. Ny bebyggelse prövas från fall till fall enligt Miljöbalken och Plan- och bygglagen. Eventuell nyetablering av bebyggelse skall ske på så vis att varken jord- eller skogsbrukets intressen hindras.

Vid etablering av ny bebyggelse skall rekommenderade skyddsavstånd hållas till störande verksamheter som t ex byggnader avsedda för djurhållning. Detaljplan skall i princip alltid upprättas innan exploatering kan komma till stånd. Enstaka kompletteringar prövas från fall till fall om detaljplan behöver upprättas. Målet är att det ska finnas planlagd mark i samtliga tätorter för bostäder och byggnader för näringsverksamhet. Se vidare under kapitlet Befolkning & Bebyggelse, Del I.

Konsekvenser

En utveckling av tätorterna är positivt då tidigare gjorda investeringar i vatten och avlopp samt annan infrastruktur utnyttjas mer effektivt än vid exploatering på landsbygden. Underlaget för skola och annan service ökar också vilket är positivt.

Sammanhållen bebyggelse

Med sammanhållen bebyggelse avses enligt Plan- och Bygglagen (2010:900) en samling av minst tre byggnader på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark.

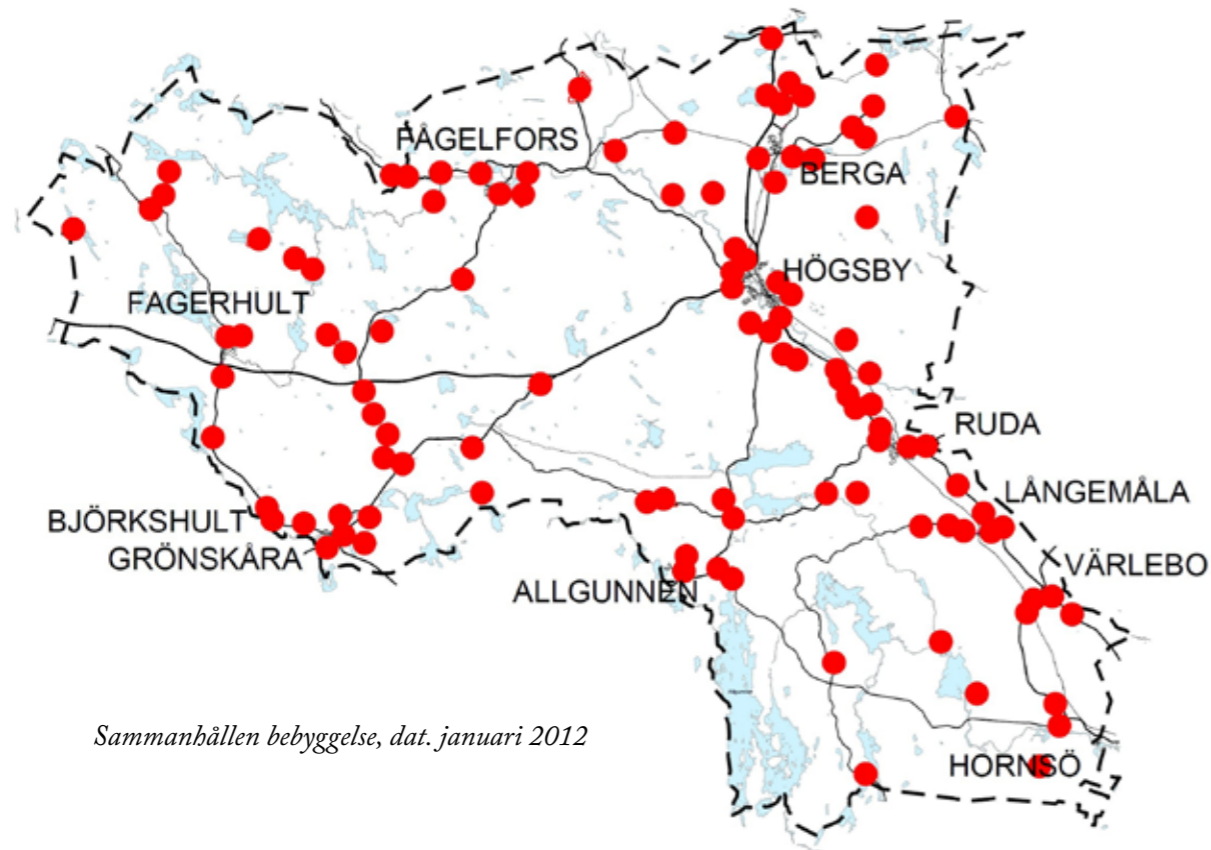
Generella ställningstaganden

I vissa fall kan det vara svårt att bestämma vad som kan anses vara 'sammanhållen bebyggelse'. Högsby kommun anser att platsens förutsättningar och avstånd mellan hus och tomtplatser bör ingå i bedömningen. Vid ny-, till- och ombyggnationer kan bygglov komma att krävas inom områden som omfattas av sammanhållen bebyggelse.

Konsekvenser

I och med definitionen enligt Plan- och Bygglagen (2010:900) kan bygglov komma att krävas för åtgärder som tidigare inte bedömts som bygglovspflichtiga utanför detaljplanlagda områden. Områden som utgör sammanhållen bebyggelse omfattas därmed av utökad bygglovplikt, som i princip är lika med den bygglovspflicht som finns inom detaljplanlagda områden i kommunens tätorter.

Kartbilden nedan redovisar en ögonblicksbild i januari 2012 över sammanhållen bebyggelse enligt Plan- och Bygglagens definition i Högsby kommun. Observera att kartbilden är föränderlig över tiden. Ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende sammanhållen bebyggelse är under framtagande. Kartmaterial kommer att läggas ut på

Sammanhållen bebyggelse, dat. januari 2012

Rekreation

Inom de utpekade områdena ska friluftslivets intressen prioriteras.

Generella ställningstaganden

Områden som har särskilt stor betydelse för det rörliga friluftslivet ska skyddas från störande inslag. Under förutsättning att inte friluftslivet påverkas negativt kan flera markanvändningar kombineras inom området. Kommunen är positiv till förändringar inom markerade rekreationsområden som gynnar friluftslivet.

Se vidare under kapitlet Friluftsliv, Kultur- & Fritidsaktiviteter, Del I.

Konsekvenser

Markerade områden säkerställs som friluftsområden. Friluftslivet kan komma i konflikt med andra markintressen som t ex infrastruktur.

Gösjön
Foto: Henrik Tingström

Värdefullt jordbruk

Inom markerade områden prioriteras jordbrukets intressen. Jordbruksområden består av mark, som har mycket goda eller goda förutsättningar för odling eller bete. Vissa av de utpekade jordbruksområdena berörs även av riksintressen för kultur- och/eller naturvård.

Generella ställningstaganden

Förändringar i markanvändningen är inte önskvärda. Inom dessa områden bör marken i första hand användas för jord- och skogsbruk med tillhörande anläggningar och byggnader. Vid en framtida eventuell bebyggelseutveckling skall jordbrukets intressen prioriteras. Jordbruksmarker bör ej tas i anspråk för bebyggelse eller exploateringsföretag om förutsättningar för bärkraftiga produktionsenheter inom jordbruket riskerar att hotas.

Åker-, ängs- och hagmarker skall inte planteras igen med skog. Lämpligheten av plantering av energigrödor kan prövas från fall till fall.

Intill tätorter och annan bebyggelse skall jorden brukas med hänsyn till de boende. Nya hus får byggas om husens placering och utformning inte strider mot varken allmänna eller särskilda intressen. Det kan gälla kommunal ekonomi och service, naturvård och kulturmiljövård, m m.

Bostadshus och lantbrukets byggnader avsedda för djurhållning skall hålla ett inbördes avstånd enligt Boverkets/Länsstyrelsens gällande rekommendationer. Bostäder för jordbrukare får undantas ovan nämnda regel, liksom andra bostäder vid t ex generationsskiften.

Konsekvenser

Prioriteringen av jordbruket kan få konsekvenser för andra intressen som t ex bebyggelseutvecklingen.

Huseby
Foto: Henrik Tingström

Värdefull Natur

Utpekade områden har höga naturvärden. Vissa av områdena har en särskilt hög bevarandestatus då de klassats som naturreservat, Natura 2000 och/eller berörs av riksintresse för naturvård. Markerade områden kan även utgöra kommunens egna utpekanden av naturmiljöer med särskilt höga bevarandevärden. Läs mer om naturmiljöer under respektive delområde i Del II, under kapitlet Områdesbeskrivning samt under respektive kapitel i Del I; Friluftsliv, Kultur- & Fritidsaktiviteter, Riksintresse för naturvård, Naturreservat, Natura 2000 eller i Högsbys Naturvårdsplan.

Strandområden som omfattas av strandskydd är inte markerade på kartan men hamnar ändå under denna kategori. Läs mer om strandskyddsområden under respektive delområde i Del II under kapitlet Områdesbeskrivning samt under kapitlet Landsbyggsutveckling i strandnära lägen, Del I.

Generella ställningstaganden

Nuvarande markanvändning bör fortsätta. Större exploateringsföretag bör ej komma till stånd. Bevarande av levande kulturmiljöer och höga naturvärden skall prioriteras för kommande generationer. Skötsel av värdefulla naturområden bör eftersträvas där det anses nödvändigt.

Nya grustäkter skall ej tas upp, särskilt inte inom områden där de påverkar jordbruk, landskapsbild, grundvattentillgång, vetenskapliga/geologiska värden eller eljest hotar naturvärden. En förnyelse och utökning av byars bebyggelsebestånd skall ske med hänsyn till naturvärden och kulturmiljöer.

Tillgängligheten till rekreativa naturmiljöer kan förbättras där inte naturvårdsintressen störs. Detta föreslås ske i form av stigar, enklare parkeringsplatser och informationstavlor över t ex särskilt intressanta arter som förekommer i området.

Ny bebyggelse som äventyrar värdefulla naturvärden bör ej tillåtas. De allmänna intressena skall vägas in vid hantering av ärenden i dessa områden. En förnyelse och utökning av byars bebyggelse skall ske med hänsyn till natur- och kulturvärden.

Kommunen skall bidra med råd och information till markägare över lämpliga skötselinsatser som gynnar den biologiska mångfalden. Dessutom bör kommunen informera berörda markägare över möjligheten till bidrag och ersättning för skötselinsatser.

Inom strandskyddsområden får byggnader ej uppföras utan särskilda skäl. Härtill krävs dispensansökan som enligt strandskyddslagen måste godkännas av kommunen. Kommunen skall ta ansvar för att motiven för strandskyddsdispens uppfylls. Ett antal platser där utveckling av bebyggelsegrupper i strandområden föreslås, sk LIS-områden. Se vidare under kapitlet Natur- & Kulturmiljöer, Del I.

Konsekvenser

Bevarandet av naturområden har stor betydelse för t ex turism och det rörliga friluftslivet. Strandområdenas betydelse för den biologiska mångfalden och det rörliga friluftslivet är stor samtidigt som de utgör attraktiva boendemiljöer. En god framförhållning avseende utvecklingen av strandnära områden är positiv. Det krävs ekonomiska insatser för skötsel och underhåll av naturområden med höga värden.

Värdefull Kulturmiljö

Markerade områden har kulturhistoriska värden som skall prioriteras. Inom Högsby kommun finns en rad områden som är av kulturhistoriskt intresse. Några är av Riksintresse för kulturmiljövården. Områdena består av välbevarad bebyggelse och/eller kulturlandskapsmiljöer med spår från olika tidsepoker. Se vidare under kapitlet Riksintresse för Kulturmiljövård, Del I.

Generella ställningstaganden

Nuvarande markanvändning bör fortsätta. Områden med stort kulturhistoriskt intresse skall bevaras för kommande generationer. Etablering av nya bostäder skall ske med hänsyn till befintliga byggnadstraditioner och kulturhistoriska värden. Kulturhistoriska värden skall beaktas vid framtida planering av markanvändningen i kommunen. Öppet landskapet bör även i framtiden hållas öppet genom hävd.

Större exploateringsföretag bör ej komma till stånd inom kulturhistoriskt värdefulla miljöer. Likaså ska ny enstaka bebyggelse som inte är anpassad till kulturlandskapet eller avviker från landsbygdens bebyggelsestraditioner inte tillåtas inom markerade områden. Även lantbrukets ekonomibyggnader bör i så stor utsträckning som möjligt anpassas till sin omgivning.

Inom områden med höga kulturvärden bör bevarandeföreskrifter som exempelvis fördjupade översiktsplaner eller områdesbestämmelser utarbetas. Både muntlig och skriftlig information skall tillhandahållas av kommunen om hur underhåll, ny- till- och ombyggnader bör utföras för att kulturvärden skall bibehållas. Vid nybyggnation ska kontakt ske med Kalmar Läns museum och Länsstyrelsens Miljö- och Naturavdelning. Vid upprättande av detaljplaner kan införandet av bevarandeföreskrifter bli aktuellt. Se vidare under kapitlet Natur- & kulturmiljöer, Del I.

Konsekvenser

En prioritering av kulturvärden kan innebära inskränkningar för exploateringsföretag. Ersättningskrav kan komma att gälla vid införandet av bevarandebestämmelser.

Fagenbults gamla kyrka

Energi

Inom dessa markområden prioriteras den tekniska försörjningen dels i form av kraftnätsledning och dels i form av områden som pekats ut som lämpliga för vindkraft inklusive de områden som pekats ut som riksintresse för vindkraft. Enligt Elsäkerhetsföreskrifter och allmänna råd, ELSÄK-FS 2008:1, finns restriktioner för byggande i närheten till kraftledningar.

Se vidare under kapitlet Riksintresse för vindbruk, Del I samt i Vindbruksplanen som är ett tematiskt tillägg till denna översiktsplan.

Generella ställningstaganden

Nuvarande markanvändning kan fortsätta. Inom områdena skall underhåll av högspännings- och fjärrvärmeledningar eller utbyggnaden av vindkraft prioriteras. Skyddszoner mellan bebyggelse och kraftledningar respektive vindkraftverk skall dimensioneras efter gällande rekommendationer. Ny bebyggelse prövas från fall till fall. Exploateringsföretag som förhindrar eller försvårar framdragande och underhåll av kraft- eller fjärrvärmeledningar tillåts ej.

Kommunen är positiv till utbyggnaden av vindkraft inom områden som är lämpliga för detta ändamål.

Se vidare under kapitel Energi och Teknisk försörjning på sidan 89 i Del I samt i Vindbruksplanen.

Konsekvenser

Energiförsörjningen kan hamna i konflikt med andra intressen genom att t ex vara störande för närboende.

En energiförsörjning med förnyelsebara energikällor är positiv och därför ska sådana alternativ prioriteras.

Riksintressen

Markerade områden omfattas av riksintressen för kommunikation (järnväg respektive väg) eller riksintresse enligt Miljöbalken 4 kap. Läs om dessa i kapitel Riksintresse & förordnanden, Del I. Övriga riksintressen utgör delar av andra markanspråk enligt följande:

- Riksintresse för vindbruk utgör en del av markanspråket *Energi*.
- Riksintresse för naturvård utgör en del av markanspråket *Värdefulla naturmiljöer*.
- Riksintresse för Kulturmiljövård utgör en del av markanspråket *Värdefulla kulturmiljöer*.

Riksvägarna som utgör riksintresse planeras, byggs och underhålls av Trafikverket och Väghållningsmyndigheten. Järnvägen sköts och planeras av Trafikverket/Banverket i samarbete med kommunen.

Generella ställningstaganden

Dessa områden ska så långt det är möjligt skyddas från åtgärder som negativt kan skada riksintresset. I de fall där konflikter uppstår mellan riksintresset och andra intressen eller mellan olika riksintressen ska beslut tas utifrån rådande situation, så att minsta möjliga skada eller största möjliga vinst uppfylls. Generellt bör kommunikationerna prioriteras och åtgärder som kan hindra framtida utveckling för riksvägar eller järnväg bör undvikas. Väg- och gatunätet bör på sikt utformas så att befintliga plankorsningar med järnvägen kan ersättas med erforderliga planskilda korsningar.

Se vidare under kapitlet Riksintressen, Del I.

Övriga landsbygdsområden

Övriga markområden på landsbygden omfattar mark som inte omfattas av riksintresse eller andra redovisade markanspråk och som har sämre förutsättningar för jord- eller skogsbruk. De kännetecknas av skog med inslag av småbruk, enstaka hus, ängs- och hagmarker, samt bebyggda områden.

Generella ställningstaganden

Förändringar av markanvändningen är generellt inte önskvärt. Skogsplantering och odling av energigrödor kan dock godtas om det inte strider mot andra intressen, som höga naturvärden. Kommunen förespråkar ett varsamt skogsbruk, där stora kalhyggen undviks. För att skapa goda förutsättningar för den biologiska mångfalden är det önskvärt att återplantera skogshyggen eller delar därav med blandlövskog, där möjligt.

Ny bebyggelse prövas från fall till fall enligt Plan- och Bygglagen. Förutsatt att det inte strider mot varken riksintressen eller allmänna intressen får mark exploateras för enstaka hus. Uppförandet av nya byggnader bör inte komma i konflikt med pågående verksamheter eller strida mot allmänna eller ekonomiska intressen. Vid tillkomst av ny bebyggelse skall stor hänsyn tas till såväl den befintliga bebyggelsens karaktär som till topografi, vegetation och kulturlämningar. Avvägningar skall göras gentemot natur- och kulturintressen.

Avstånd till kommunal service och kommunikationer bör vägas in vid bedömning av områdets lämplighet för bebyggelse.

Konsekvens

Aktuell markanvändning fortskrider.

OMRÅDES- BESKRIVNING

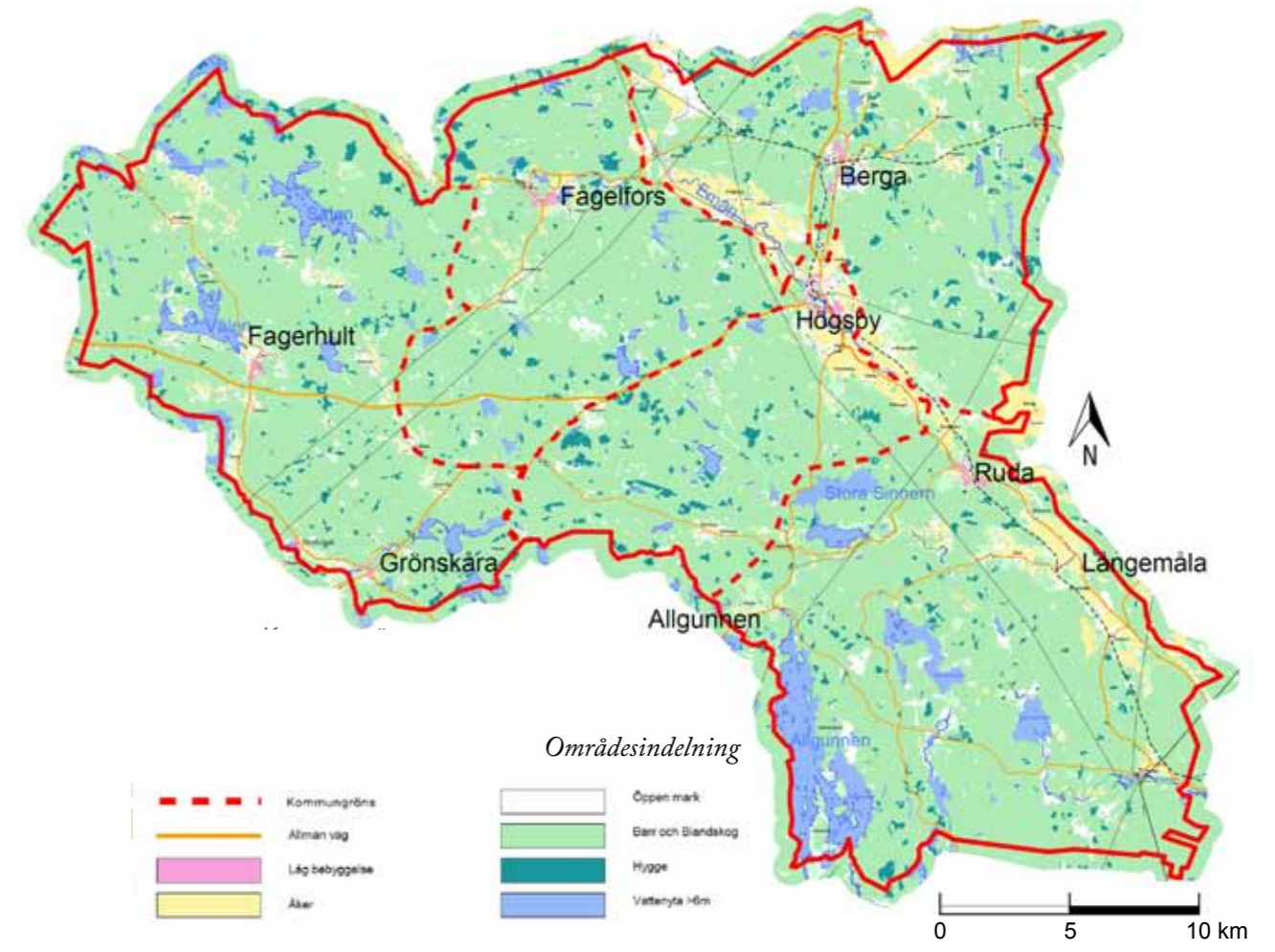
Inledning

I följande kapitel behandlas kommunens intentioner avseende mark- och vattenanvändningen. Kommunen har delats in i fem delområden utifrån kommunens fem samhällen Fagerhult, Fågelfors, Berga, Högsby och Ruda, där varje tätort utgör namnet på aktuellt delområde. Varje kapitel behandlar dels hela delområdet och dels samhället.

För samtliga delområden är kommunens ambition att verka för ett långsiktigt hållbart samhälle vilket tillgodoser allmänna intressen. I strävan efter ett långsiktigt hållbart samhälle skall såväl miljömässiga, sociala som samhällsekonomiska aspekter beaktas. Dessa har behandlats mer ingående i översiktsplanens första del.

I följande avsnitt redovisas varje delområde enligt följande;

- en allmän bild ges av delområdets förutsättningar, avseende riksintressen, förordnanden enligt miljöbalken och plan- och bygglagen samt nuvarande markanvändning,
- därefter beskrivs kommunens intentioner för den framtida utvecklingen av mark-

Fagerhult med omnejd

Allmänt

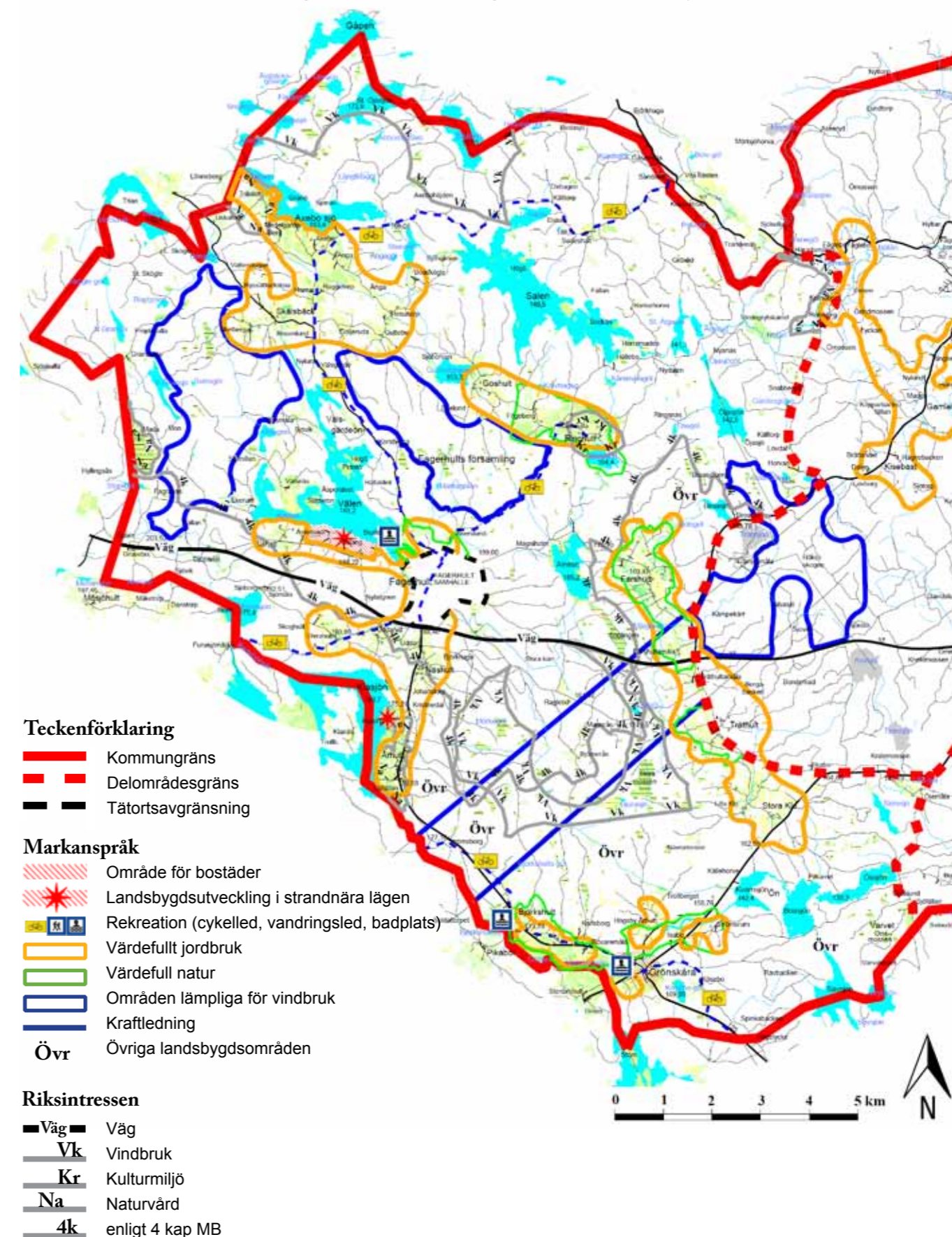
Delområdet omfattar kommunens västra delar och bär karaktärsdrag som är typiska för det småländska höglandet. Området angränsar till Uppvidinge kommun (Kronobergs län) i väst, Hultsfreds kommun i norr och Nybro kommun i söder. Fagerhult, Grönskåra och Björkshult tillhör områdets största samlade bebyggelseområden. Dessutom förekommer ett flertal mindre byar som omges av småskaligt vackert kulturlandskap. Dessa är rika på kulturhistoriska landskapselement i form av terrassåkrar, stengärdesgårdar, trögärdesgårdar, odlingsrösen, hamlade träd, fågator, ängslador och slättermarker. Den äldre bebyggelsen är i de flesta fall belägen på höjdryggar. Särskilt bevarandevärda byar är Ringhult, Träthult och Lilla Klo, intill delområdets östra gräns. Byarna utgör goda exempel på radbyns och klungbyns karaktärer.

Det välbevarade kulturlandskapet koncentrerar sig främst kring den äldre bebyggelsen. På vissa orter riskerar artrika ängsmarker att växa igen och såväl biologiska som kulturhistoriska värden att gå förlorade.

Delar av området är kuperade och präglas av grönstensberggrund som lett till en basisk jordmån med en rik flora. Likt övriga Högsby kommun förekommer det stora barrskogsområden för virkesproduktion. Inom området finns ett stort antal myrkomplex och sjöar med berg och blockrika stränder. Särskilt naturen kring sjön Välen är intressant för friluftslivet då det finns platser med vildmarkskaraktär och en kommunal badplats. Ytterligare besöksmål är resterna av den medeltida fästningen och riddarborgen Ringvidahult vid Ringhult.

Bygden har ett rikt föreningsliv, bl.a. fotbollsförening med pojk-, flick- och A-lag, samhällsförening, hembygdsförening, skytteförening, tennisklubb samt flera byalag.

Framtida markanvändning i delområdet Fagerhult med omnejd

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
	<p>Område för bostäder</p> <p>Markerade områden har pekats ut som lämpliga för utveckling av bostäder på landsbygden. I aktuellt delområde har Grönskåra markerats.</p>
	<p>Landsbygdsutveckling i strandnära lägen</p> <p>Följande strandnära områden inom delområdet har pekats ut som lämpliga för utveckling av bostäder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Välens södra strand vid Soläng. Inom området finns bebyggelse som skulle kunna kompletteras. Området har varit utpekats som möjligt exploateringsområde i tidigare översiktsplan. Kiasjöns östra strand vid Kiatorp. Befintligt stugområde kan kompletteras. <p>Läs mera om dessa del I, kapitel Landsbyggsutveckling i strandnära lägen.</p>
	<p>Rekreation</p> <p>Badplatser finns vid:</p> <ul style="list-style-type: none"> Välenbadet, norr om Fagerhult. Björkshultssjön, väster om Björkshult. Badebodaån i Grönskåra. <p>Fiskekort finns att köpa till sjöarna Björkshultssjön, Boasjön, Kiasjön, Sävsjön, Triasjö, Välen, Älmten och Öasjön. Det finns en cykelled som löper genom delområdets norra delar.</p>
	<p>Värdefullt jordbruk</p> <p>I delområdet har 8 områden pekats ut där jordbrukets intressen prioriteras.</p>
	<p>Värdefull natur</p> <p>Inom markerade områden finns höga naturvärden som prioriteras vid framtida markanspråk.</p>
	<p>Natura 2000</p> <p>Göshults biotopskyddsområde omfattas av Natura 2000.</p>

Markanspråk	Kommentar
	<p>Strandskydd</p> <p><i>(ej markerad på kartan)</i></p> <p>Samtliga sjöar inom delområdet omfattas av 100 meter strandskydd förutom sjön Skiren där strandskyddet utökats till 200 meter. Skiren ligger delvis i Hultsfreds kommun.</p>
	<p>Naturminnen</p> <p><i>(ej markerade på kartan)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Sadeshult 2:1, Fagerhult socken: 11 ekar, 2 ekar, 4 tallar, Sadeshult 2:1, Fagerhult socken: 1 ek, Fåglebo 2:1, Fågelfors socken: idegranar, Skinberga 2:3, Fagerhult socken: 1 tall, Skinberga 2:3, Fagerhult socken: 1 ek, Kåremåla 1:14, Fagerhult socken: 1 en, Fagerhult 1:1, 1:2, Fagerhult socken: 5 ekar.
	<p>Höga naturvärden</p> <p>Följande områden har i kommunens naturvårdsplan pekats ut som områden med höga naturvärden:</p> <p><u>Klass I – Högsta naturvärde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Myr väster om Mada, ett opåverkat myrkomplex. Delar av odlingslandskap kring sjön Välen, har bl a värdefulla hagmarker. Badebodaån, ett äldre odlingslandskap, Fögeberg – Ringhult, ett varierat och vackert odlingslandskap. Delar av Farshult-Träthult-Klo, ett småskaligt och omväxlande odlingslandskap. Moredalen - Tränshultsdeltat, en åtta kilometer lång kanjon. Delar av Nötån, har ett värdefullt växt- och djurliv. <p><u>Klass II – Mycket höga naturvärden</u></p> <p><i>(ej markerade på kartan)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tribäck-Ånga, ett kuperat odlingslandskap. Näshult-Uddaryd, ett kuperat odlingslandskap. Delar av Badebodaån, har ett värdefullt växt- och djurliv. Delar av Farshult-Träthult-Klo, ett småskaligt odlingslandskap.

Markanspråk	Kommentar
	<p><u>Klass III – Höga naturvärden</u> (ej markerade på kartan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skälsbäck-Hinsatorp, ett odlingslandskap. • Bladgölen, en myr. • Delar av odlingslandskapet kring sjön Välen, en vildmarksbetonad natur med inslag av äldre odlingslandskap. • Tämnen, en oligotrof sjö. • Djurasjö, ett öppet lösbottenkärr. • Hagmark vid Göshult, en naturbetesmark. • Delar av Nötån. <p>Läs mer om dessa i Högsby kommuns Naturvårdsplan.</p>
	<p>Områden lämpliga för vindkraft</p> <p>Inom markerade områden finns goda förutsättningar för att uppföra vindkraftverk. Se även kommunens vindbruksplan.</p>
	<p>Kraftledning</p> <p>En stamnätsledning och regionnätsledning går genom den södra delen av delområdet förbi Björkshult.</p>
	<p>Riksintresse för Kommunikation</p> <p>Riksväg 37 går mellan Högsby och Växjö och omfattas av riksintresse för kommunikation. Kommunen förespråkar att viltstängsel sätts upp längs vägen.</p>
	<p>Riksintresse för Vindbruk</p> <p>Följande områden inom delområdet omfattas av riksintresse för vindbruk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett område knappt 2 km öster om sjön Kiasjön. • Ett område i den norra delen av delområdet. Området omfattar bl a sjön Skiren och Stora Öjasjön. Riksintresseområdet sträcker sig även in i Hultsfreds kommun. Se även kommunens vindbruksplan.
	<p>Riksintresse för Naturvård</p> <p>Följande områden inom delområdet omfattas av riksintresse för naturvård:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tribäck, vid Axebojöns sydvästra strand. • Myr väster om Mada, ett område väster om Välen intill kommungränsen. • Århult, vid Kiasjöns östra strand.
	<p>Riksintresse enligt 4 kap. Miljöbalken</p> <p>Stora delar av delområdet omfattas av riksintresse enligt Miljöbalken 4 kap 6 §.</p>

Markanspråk	Kommentar
	<p>Riksintresse för Kulturmiljövård</p> <p>Området Öster om Ringhult, norr om sjön Hemsjön omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Området är ett kuperat småbrutet landskap med gödselpåverkade löv- och slyrika hagmarker. Den medeltida borgruinen Ringvidahult är belägen i anslutning till Hemsjön. Rester av en hamnanläggning finns bevarad i ett sankt område. Agrara lämningar i form av odlingsrösen, sten- och trögårdsgårdar är vanligt förekommande i området. Det omgivande landskapet och Ringhults by, vilken till viss del är bevarad i sitt ursprungliga läge, förstärker det ålderdomliga intrycket. Ringhults by har omnämnts redan 1344 och utgör därmed socknens äldsta by.</p>

Fagerhult samhälle

Allmänt

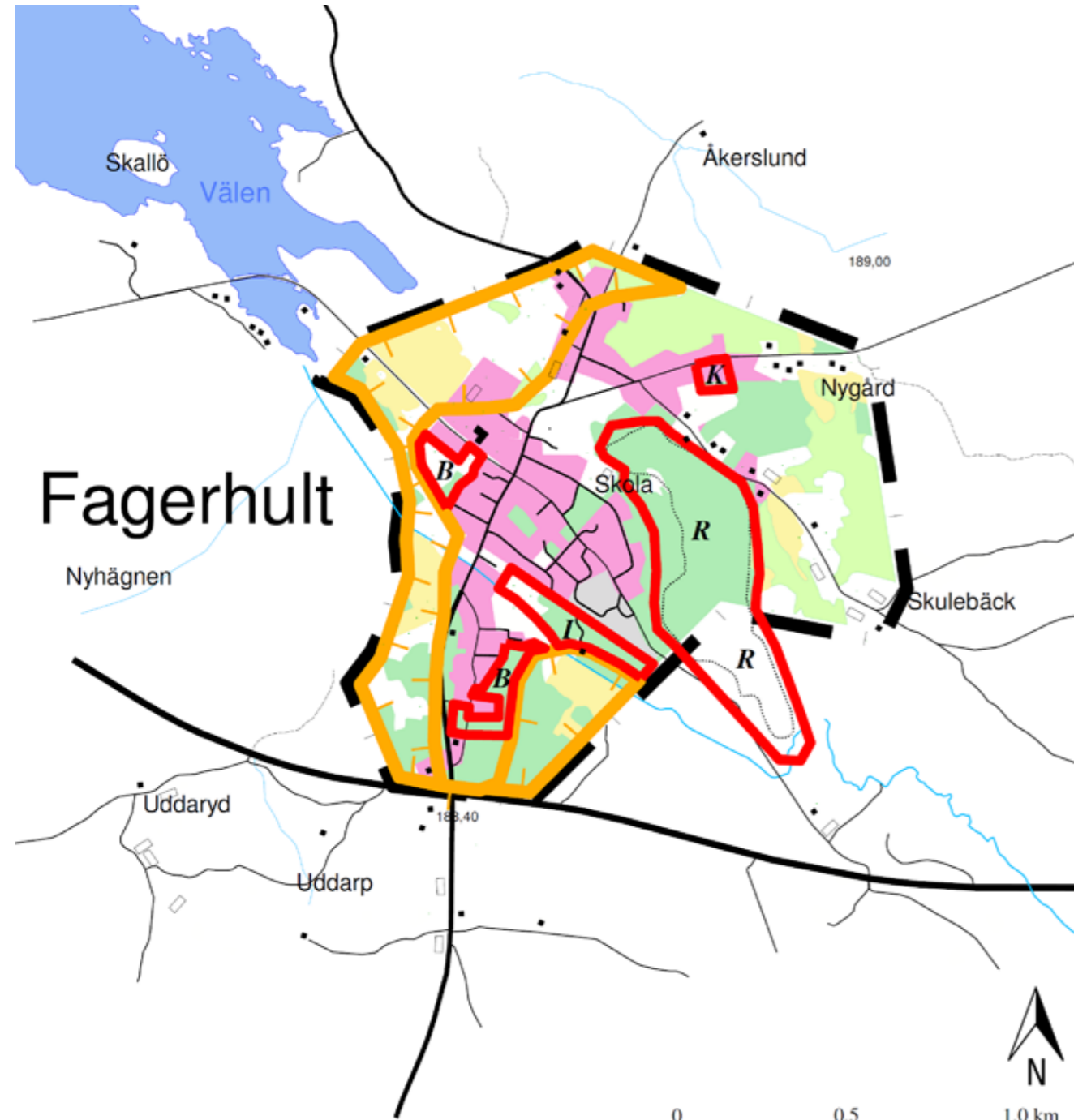
I början på 1900-talet var Fagerhult ett stationssamhälle och slutstation för sträckan Mönsterås - Åseda järnväg. Sträckan lades ner på 1960-talet. Då bodde det ungefär 400 personer på orten, idag är det ca 200 boende.

Avståndet till Högsby centralort är ca 23 km. Resor till Högsby tar med Länstrafikens bussar ca 30 – 45 min. Avståndet till Oskarshamn och Kalmar är 58 respektive 77 km, och till Vetlanda och Växjö ca 55 km respektive ca 70 km.

Servicen på orten är väl utbyggd, bl a lanthandel med dagligvaror, post, brandstation, taxi, bensinstation, apoteksvaror, systembolagsvaror, äldreboende, distriktssköterskemottagning, skola, fritidshem och barnomsorg. Ett stort antal besökare lockas i juli till den årliga marknaden.

Vid Ringhult finns ruinerna efter den forntida borgen Ringvidahult, och det sägs att Nils Dacke höll sitt sista tal till bönderna i kampen mot Gustav Vasa på Fagerhults kyrkbacke. Förutom Fagerhults historiska platser kan turister lockas av den kommunala badplatsen vid sjön Välen, skolmuseet i Skälsbäck, hembygdsgården samt möjligheter till fiske och övernattnig.

Framtida markanvändning i Fagerhult

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industriområde
- Skyddsområde för vattentäkt
- Övrig öppen mark
- Åker
- Hygge
- Lövskog
- Barr- och blandskog
- Vatten

Markanspråk

- B Bostäder
- I Industri
- R Rekreation
- K Värdefull kulturmiljö
- Jordbruk

Riksintressen

Hela samhället ingår i riksintresse enligt 4 kap 6 § MB

Markanspråk	Kommentar
B	<p>Bostäder</p> <p>Inom markerade områden avsätts mark för bostadsbebyggelse. Befintliga bostadsområden kan förtätas då det finns planlagd och oexploaterad mark inom några av dessa. Områden för nyexploatering av bostäder har pekats ut på två platser inom Fagerhult. Dessa innebär en förtätning av samhället och ska detaljplanläggas före en eventuell exploatering. Områdena ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och därmed kan ny bebyggelse anslutas till befintlig infrastruktur. Efterfrågan på planlagda tomter är i dagsläget inte så stor och därför bör dessa områden tillsammans med befintliga planlagda och oexploaterade tomter vara tillräckligt för att möta ett framtida behov.</p>
I	<p>Industri</p> <p>Idag finns outnyttjad industrimark inom Fagerhult. Befintligt industriområde kan kompletteras med ett område söder om Stationsvägen. Området är ett gammalt stationsområde som tidigare har använts för industriändamål. Beroende på vilken verksamhet som etableras på platsen kan det bli aktuellt med någon form av marksanering.</p>
R	<p>Rekreation</p> <p>Inom markerat område finns en motionslinga som även används av skolan i pedagogiskt syfte. Området bör säkerställas som rekreationsområde och kommunen är positiv till en utveckling av området. Åtgärder som gynnar friluftslivet och skolans möjligheter till undervisning är positiva.</p>
K	<p>Värdefull kulturmiljö</p> <p>Området säkerställs för kulturändamål. Fagerhults sockenmagasin, hembygdspark.</p>
	<p>Jordbruk</p> <p>Inom markerat område bör jordbrukets intressen prioriteras. Jordbruksverksamheten skall ta hänsyn till närliggande bostäder och följa gällande riktlinjer</p>

Fågelfors med omnejd

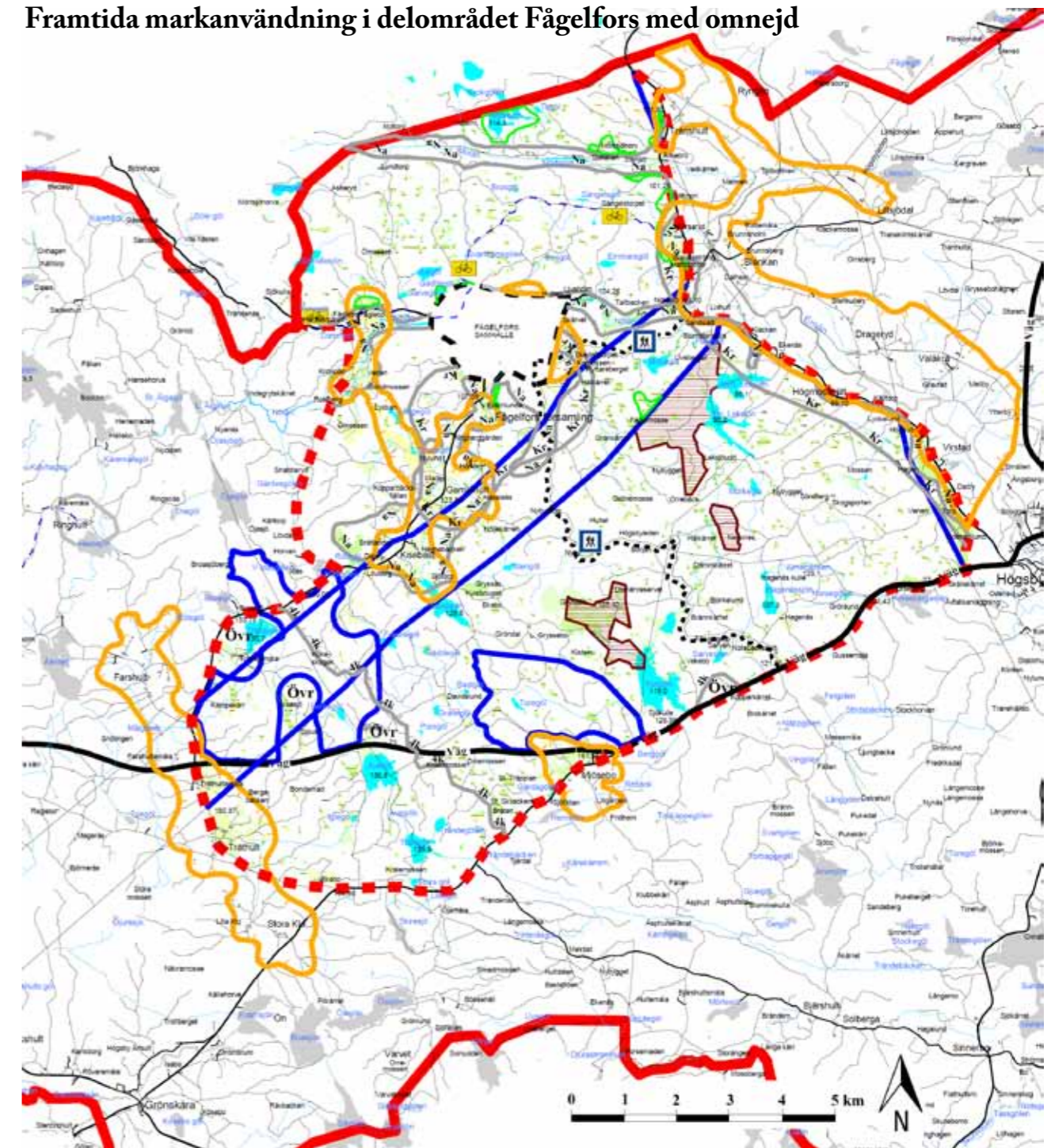
Allmänt

Delområdet angränsar till Hultsfreds kommun i norr och avgränsas av riksvägen 37 i sydost. Fågelfors är områdets största bebyggelseområde. Det finns ett antal mindre byar som ligger i anslutning till det större vägnätet.

Några av delområdets besöksmål är Moreravinen som leder från Högsby till Virserum, i Hultsfreds kommun. Ravinen bildades under inlandsisens tillbakagång och utgör vid kommungränsen en 40 meter djup kanjon, More kastell. Formationen är av stort geologiskt intresse och har därför uppmärksammats som riksintresse för naturvård. Även Nötån, som är ett biflöde till Emån, är värt ett besök.

Ån har sammantaget en fallhöjd på 70 meter. Hjulvarnen Svindla kvarn, strax utanför Fågelfors, där det redan 1490 funnits en skvaltkvarn vittnar om att människor har bott och nyttjat ån för vattenkraft över många generationer. I övrigt präglas delområdet av ett mosaikartat landskap med ett antal mindre sjöar, vattendrag, vidsträckta barrskogsområden, lövträdsbestånd och småskaliga kulturbygder. Gamlehult är ett exempel på en särskilt bevarandevärd kulturbygd vars odlingsmarker ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskap. Även Ryningen med slättsjön Ryngen, som är ett av Sveriges värdefullaste våtmarksområden, är värt ett besök.

Framtida markanvändning i delområdet Fågelfors med omnejd

Teckenförklaring

- Kommungräns
- - - Delområdesgräns
- Tätortsavgränsning

Markanspråk

- Rekreation (cykelled, vandringsled, badplats)
- Värdefullt jordbruk
- Värdefull natur
- Områden lämpliga för vindbruk
- Kraftledning
- Naturreservat
- Övr Övriga landsbygdsområden

Riksintressen

- Väg Väg
- Kr Kulturmiljö
- Na Naturvård
- 4k enligt 4 kap MB

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
	<p>Rekreation</p> <p>Badplats (<i>ej markerade på kartan</i>) finns vid Övresjön, inom avgränsningslinjen för Fågelfors samhälle. Både cykelled och vandringsled löper genom delområdet.</p>
	<p>Värdefullt jordbruk</p> <p>Följande områden har pekats ut där jordbrukets intressen prioriteras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väster om Fågelfors runt byarna Fåglebo, Gamlehult och Kisebast. • Norr och öster om Fågelfors samhälle. • Runt byn Mjösebro (sträcker sig in i Högsby delområde). • I delområdets sydvästra del, nordost om Träthult (sträcker sig in i Fagerhult delområde). • Väster om Blankan i delområdets nordöstra del (sträcker sig in i Berga delområde). • Emåns dalgång nedströms Blankan.
	<p>Vattenskyddsområde</p> <p>Vattentäkten Stora Klobo, söder om Fågelfors vid Rv 32, omfattas av vattenskydd.</p>
	<p>Värdefull natur</p> <p>Inom markerade områden finns höga naturvärden som prioriteras vid framtida markanspråk. Se även kommunens Naturvårdsplan.</p>
	<p>Natura 2000</p> <p>Följande områden inom delområdet omfattas av Natura 2000:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emåns vattensystem, • Ryngen, • Stenbergsmo.
	<p>Strandskydd</p> <p>(<i>ej markerade på kartan</i>)</p> <p>Samtliga sjöar inom området omfattas av 100 meter strandskydd.</p>
	<p>Naturminnen</p> <p>(<i>ej markerade på kartan</i>)</p> <p>Inom delområdet finns ett naturminne; Fågelfors i Fågelfors socken som består av 4 ekar.</p>

Markanspråk	Kommentar
	<p>Höga naturvärden</p> <p>Följande områden har i kommunens naturvårdsinventering pekats ut som områden med höga naturvärden:</p> <p><u>Klass I – Högsta naturvärde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Delar av Farshult-Träthult-Klo (området går även in i Fagerhults delområde), ett småskaligt och omväxlande odlingslandskap. • Delar av Nötån, har ett värdefullt växt- och djurliv. • Emån (området går in i Berga, Högsby och Ruda delområden), har ett värdefullt växt- och djurliv. • Landskapet kring byarna Kisebast, Gamlehult och Lilla Klobo, har en stor lövrikedom och ett småskaligt jordbruk. • Lixhultsbrännan (Lövbränna vid Fågelmosse), en av södra Sveriges största nyckelbiotoper. • Stenbergsmo, en naturskogsartad barrblandskog. <p><u>Klass II – Mycket höga naturvärden</u> (<i>ej markerade på kartan</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kämpekärr, ett litet och orört topogent kärr. • Hagmark vid Hagenäs, en välbetad björkhage med många odlingsrösen. <p><u>Klass III – Höga naturvärden</u> (<i>ej markerade på kartan</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delar av Nötån, väster om de delar som utgörs av klass I-område. • Sköregöl – Ryttareberget, en djup klarvattensjö med långt siktdjup. • Kolsjö – Grytsjön, ett skogsområde med sjöar, kärr samt mer eller mindre igenväxta hagmarker. <p>Läs mer om dessa i Högsby kommuns Naturvårdsplan.</p>
	<p>Områden lämpliga för vindbruk</p> <p>Inom markerade områden finns goda förutsättningar för att uppföra vindkraftverk. Se även kommunens vindbruksplan.</p>
	<p>Kraftledning</p> <p>Genom området löper både regionnätledning och stamnätledning.</p>

Markanspråk	Kommentar
	<p>Naturreservat</p> <p>Inom delområdet finns tre naturreservat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lixhultbrännan • Stenbergsmo • Gryssebo
	<p>Riksintresse för Kommunikation (väg)</p> <p>Riksväg 37 korsar den södra delen av delområdet och omfattas av riksintresse för kommunikation.</p>
	<p>Riksintresse för Naturvård</p> <p>Emåns vattensystem är sydöstra Sveriges största, artrikaste och kanske viktigaste vattendrag. Hela vattensystemet, inklusive omgivningarna omfattas av riksintresse för naturvård.</p>
	<p>Riksintresse för Kulturmiljövård</p> <p>Följande områden omfattas av riksintresse för kulturmiljövård:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gamlehult och Klobo. Lilla Klobo kännetecknas av en slingrande byväg genom ett lätt kuperat landskap och är en av få byar där radbyns karaktär bevarats. Byns marker är småskaliga. Välbevarade bebyggelsemiljöer, terrasseringsringar och gårdesgårdsinhögade grusvägar förekommer, såväl som lämningar efter torp, kvarnar och småindustrier. Gamlehult har en något mer gles bebyggelse än Lilla Klobo, men kännetecknas också av ett småbrutet landskap. • Riksintresseområdet sträcker sig längs Emådalen från Virstad i söder till Forsaryd i norr (berör även Berga delområde).
	<p>Riksintresse enligt 4 kap. Miljöbalken</p> <p>Största delen av delområdet omfattas av Riksintresse enligt Miljöbalken 4 kap 6 §.</p>

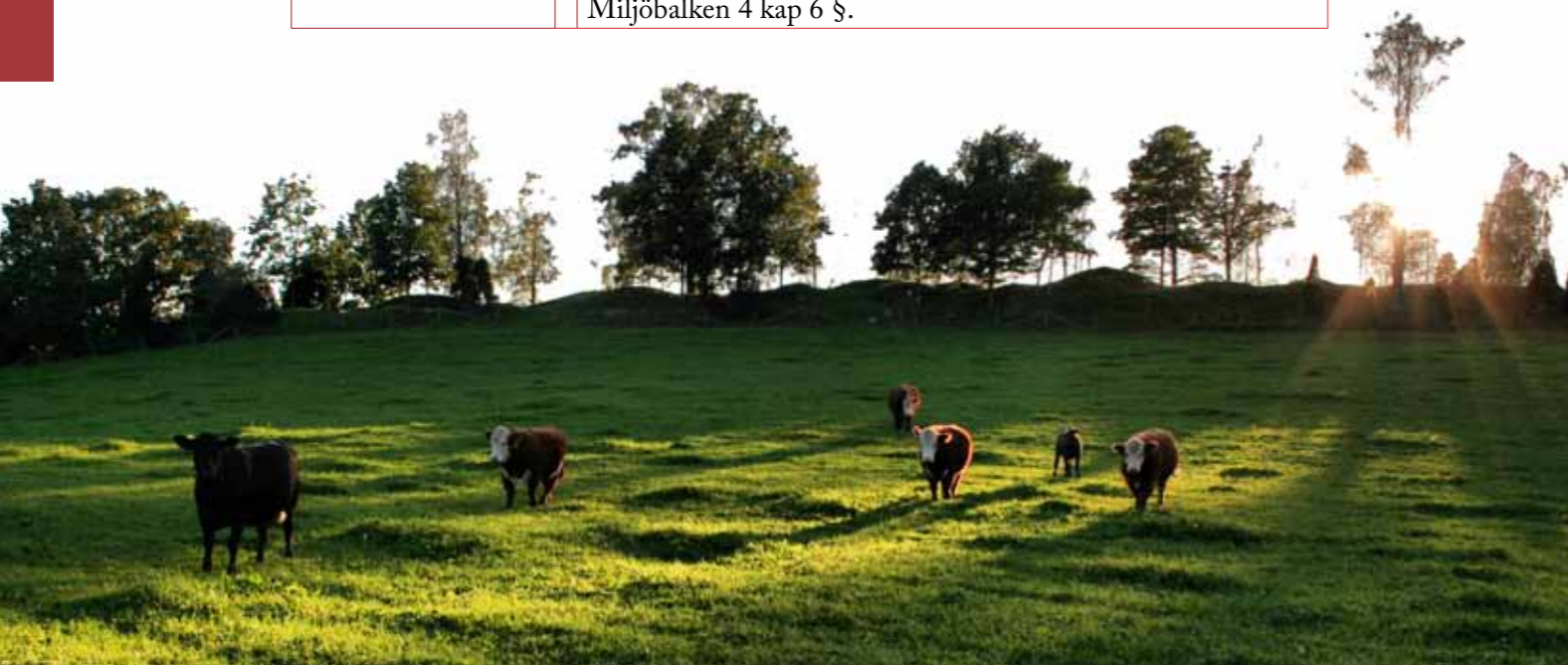
Fågelfors samhälle

Sedan 1800-talet har träindustrin varit den största näringen på orten. Fågelfors har ett rikt näringsliv med ca 16 småföretagare. De flesta arbetstillfällena finns inom mekanisk tillverkning, träindustri, skogsnäring och i den kommunala sektorn.

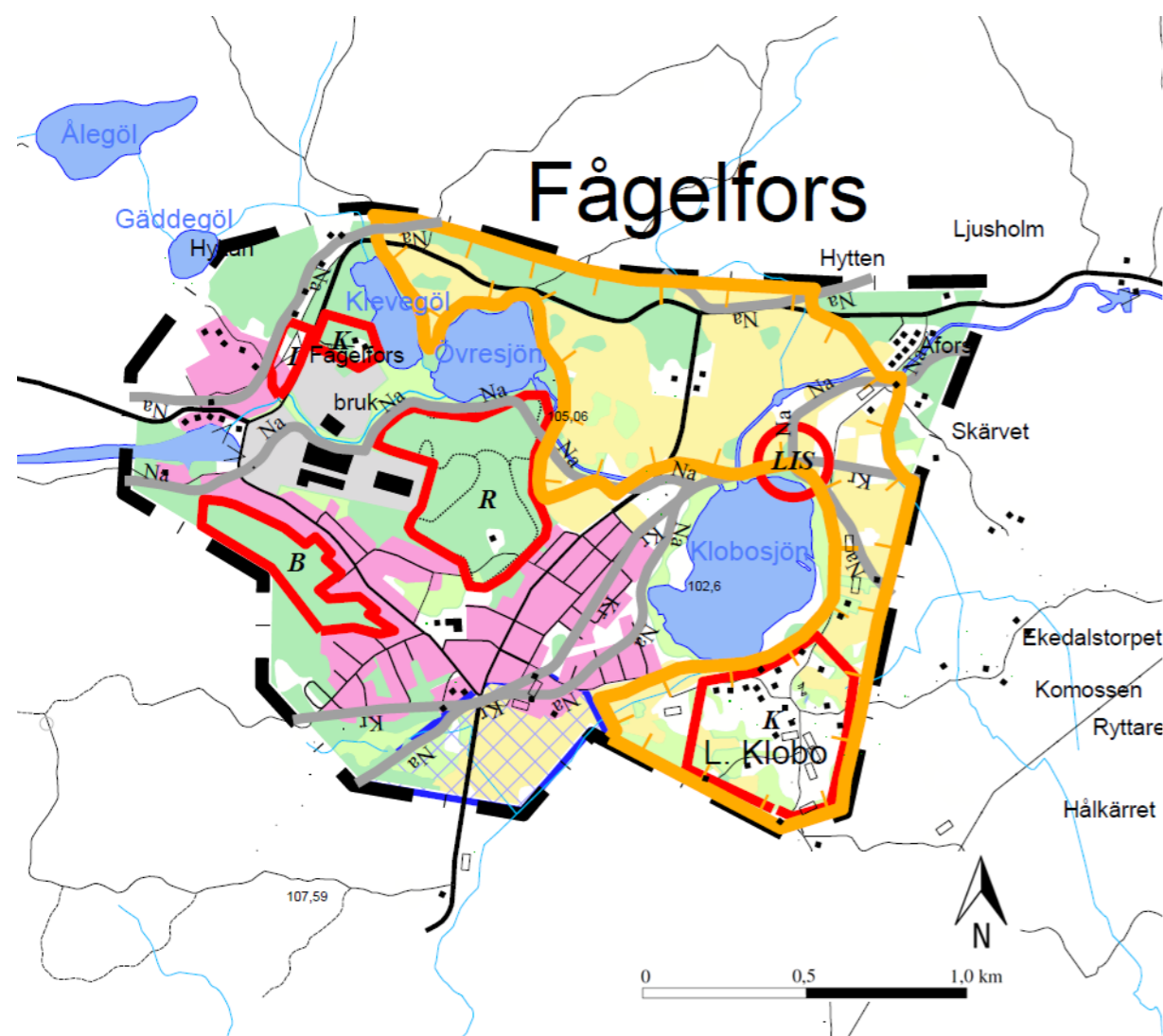
I Fågelfors finns ett rikt föreningsliv med ett tiotal föreningar, varför utbudet av fritidsaktiviteter och möjligheten att engagera sig inom någon verksamhet är stor. Pendlingsavståndet från Fågelfors till Högsby är ca 14 km, till Oskarshamn och Kalmar 44, respektive 83 km. Bussförbindelser finns till Högsby med vidare tåganslutning till Kalmar och Linköping. Tillgången till service är god, då det finns livsmedelsbutik, bensinstation, distriktsjukvårdsmottagning, bibliotek, förskola samt låg- och mellansta-dieskola.

Tack vare den omedelbara närheten till naturen och sjöarna Övresjön och Lilla Klobo-sjön är Fågelfors en attraktiv boendeort med både närhet till naturupplevelser, arbetstillfällen och föreningsliv. Majoriteten av de ca 400 invånarna (SCB 2011) bor i fristående villor. Det finns även ca 60 hyreslägenheter. Befolkningsmängden har stadigt minskat sedan 1970-talet med ungefär 300 personer.

Förutom badplatserna vid Övresjön och Lilla Klobo-sjön finns sevärdheter och besöksmål på orten som är värda ett besök, bl a Svindla kvarn utanför Fågelfors som är en 100 år gammal hjulkvarn, men det antas ha funnits en kvarn på platsen redan på 1490-talet. Fågelfors hembygdsgård, från tidigt 1700-tal är ursprungligen underoffi-cerbostad. Hembygdsföreningen har ca 1600 katalogiserade föremål.

Framtida markanvändning i Fågelfors

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industriområde
- Skyddsområde för vattentäkt
- Övrig öppen mark
- Åker
- Hygge
- Lövskog
- Barr- och blandskog
- Vatten

Markanspråk

- B Bostäder
- LIS Landsbygdsutveckling i strandnära lägen
- I Industri
- R Rekreation
- K Värdefull kulturmiljö
- J Jordbruk

Riksintressen

- Kr Kulturmiljö
- Na Naturvård

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Hela sambället ingår i riksintresse enligt 4 kap 6 § MB.

Markanspråk	Kommentar
B	<p>Bostäder</p> <p>Efterfrågan på obebyggda tomter är idag inte så stor i Fågelfors. Oexploaterade tomter finns och befintliga bostadsområden kan förtätas.</p> <p>Mark för framtida bostadsutveckling har pekats ut i tätortens sydvästra del. Området ligger i nära anslutning till befintlig bostadsbebyggelse med väl utbyggd teknisk försörjning.</p> <p>Ny mark för bostäder kommer att föregås av detaljplan.</p>
LIS	<p>Landsbygdsutveckling i strandnära läge</p> <p>Ett strandnära område för utveckling av landsbygdsbostäder har pekats ut intill Klobosjön.</p>
I	<p>Industri</p> <p>Ett område väster om Bruksgatan har pekats ut som lämpligt utvecklingsområde för industri. Området ligger i anslutning till befintligt industriområde med goda kommunikationsmöjligheter. Ny mark för industri kommer att föregås av detaljplanläggning.</p>
R	<p>Rekreation</p> <p>Inom markerat område finns en motions slinga. Området säkerställs som rekreationsområde. Utveckling av friluftslivet inom området är positivt.</p> <p>Skogsområdet nära skolan bör bevaras för undervisning.</p>
K	<p>Värdefull kulturmiljö</p> <p>Inom markerat område finns natur och bebyggelse med höga kulturvärden. Området bör skyddas från exploatering som kan ha negativ inverkan på kulturmiljön. Särskilt höga krav ska ställas på tillkommande bebyggelse. På sikt kan det vara intressant att ta fram riktlinjer för hur värden i området kan bevaras och utvecklas. Exploatering av mark för kulturändamål bör föregås av detaljplan.</p>
	<p>Jordbruk</p> <p>Inom markerat område bör jordbrukets intressen prioriteras. Jordbruksverksamheten skall ta hänsyn till närliggande bostäder och följa gällande riktlinjer.</p>

Berga med omnejd

Allmänt

Delområdet omfattas av kommunens nordöstra delar och angränsar mot Mönsterås, Oskarshamn och Hultsfreds kommuner. Riksväg 37 och 34 löper i nordsydlig riktning genom området, för att dela sig mot Oskarshamn och Hultsfred vid den norra kommungränsen.

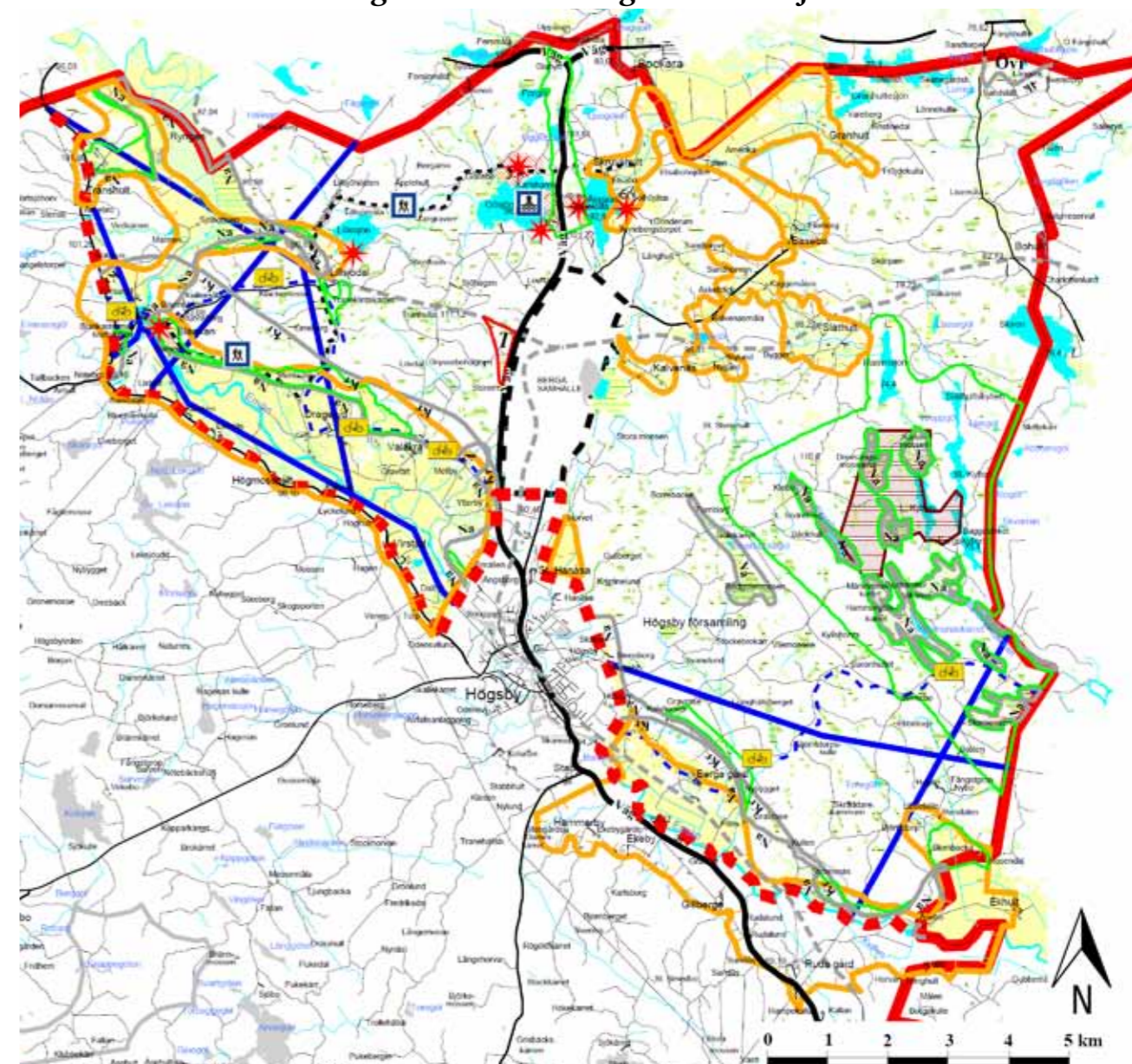
Berga samhälle är en knutpunkt för tågtrafiken då spåren från Kalmar och Oskarshamn möts här. Tåglinjen mellan Berga och Oskarshamn har sedan december 2011 åter tagits i bruk.

Landskapet präglas av stora barrskogsområden och Högsbyåsen som är en av Kalmar läns mäktigaste rullstensåsar med parallella sidoåsar och djupa skördissänkor. Åsens miljöer utgörs av skogs- och myrmarker, mindre klarvattensjöar och vattendrag och öppna kulturlandskap omgivna av lövbryn.

Förutom Högsbymossen, Granhultsjön och Fläenssjöarna är hagmarken "Masthagen" vid Skiren är p.g.a. riklig förekomst av bl.a. sällsynta orkidéarter av särskilt intresse för naturvården. Möjligheterna för bad, fiske, bär och svamplockning samt övrigt friluftsliv är mycket goda i delområdet. I Bergas närområde finns tre badplatser vid Bockara, sjön Skiren och Gösjön.

Attraktiva besöksmål i Berga är de fina badsjöarna Gösjön och Älgsjön. Stensulpturkonsten i Berga är också ett populärt besöksmål.

Framtida markanvändning i delområdet Berga med omnejd

Teckenförklaring

- Kommungräns
- Delområdesgräns
- Tätortsavgränsning

Markanspråk

- Rekreation (cykelled, vandringsled, badplats)
- Värdefullt jordbruk
- Värdefull natur
- Områden lämpliga för vindbruk
- Kraftledning
- Naturresevat
- Trafik
- Övr
- ★ Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Riksintressen

- Väg
- Kr Kulturmiljö
- Na Naturvård
- 4k enligt 4 kap MB
- Järnväg

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
	<p>Landsbygdsutveckling i strandnära lägen</p> <p>Följande strandnära områden inom delområdet har pekats ut som lämpliga för utveckling av bostäder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gösjöns norra och södra strand. • Älgsjöns västra och östra strand. Det sistnämnda avser Soläng. <p>En utbyggnad inom ovanstående områden innebär dels en förtätning av befintlig bebyggelse samt möjligheten till utveckling av verksamheter. Underlaget för utbyggnad av aningen kommunalt VA eller gemensamhetsanläggningar blir större. Vägnätet är redan utbyggt.</p>
	<p>Rekreation</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badplats finns vid Gösjön, norr om Berga samhälle. • Både cykelled och vandringsled finns som löper genom delområdet.
	<p>Värdefullt jordbruk</p> <p>Följande områden har pekats ut där jordbrukets intressen prioriteras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bibbebök, Blombecka, Åsebo. • Åsebo, del av Emåns dalgång. • Släthult. • Skruvshult, Granhult, Annebergstorpet, Basebo. • Kalvenäs. • Lillsjödalen, del av Emåns dalgång. • Lixhult, Högmosseshult, Virstad, Dalby.
	<p>Värdefull natur</p> <p>Inom markerade områden finns höga naturvärden som prioriteras vid framtida markanspråk.</p>
	<p>Natura 2000</p> <p>Gölekärret och Rödögölemossen omfattas av Natura 2000.</p>
	<p>Strandskydd</p> <p>Sjön Skiren omfattas av 200 meter strandskydd på land och 100 meter i vattnet. Övriga sjöar omfattas av 100 meter strandskydd.</p>

Markanspråk	Kommentar
	<p>Höga naturvärden</p> <p>Följande områden har i kommunens naturvärdsinventering pekats ut som områden med höga naturvärden:</p> <p><u>Klass I – Högsta naturvärde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emån (området går även in i Fågelfors, Högsby och Ruda delområden), har ett värdefullt växt- och djurliv. • Högsbyåsen norr om Högsby (Klass I/II), en av Kalmar läns mäktigaste rullstensåsar. • Kyllenområdet, ett stort blockrikt barrskogsområde med många små mossar, kärr och mader. Områdets värde är knutet till våtmarkerna. • Gälekärret och Rödögölemossen, ett mångformigt och orört myrkomplex. Området finns med i den nationella myrskyddsplanen. <p><u>Klass II – Mycket höga naturvärden</u> (ej markerade på kartan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skiren, en näringsfattig barrskogssjö med klart vatten med värdefulla arter. Sjön har betydelse för fritidsfisket och kalkas. • Skräddarekammarn, ett skogsområde med ett myrkomplex uppbyggt av en rad olika våtmarkstyper. Enligt sägnen är Skräddarekammarn en bergsklyfta där en skräddare har bott. <p><u>Klass III – Höga naturvärden</u> (ej markerade på kartan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kyrkstenarna, ett mycket stort flyttblock som rämnat i tre delar. • Granhultesjön, runt sjön finns ett omväxlande odlingslandskap och utmed stränderna finns värdefulla strandskogar för fågellivet. • Flänsjöarna, utgörs av våtmarker som är betydelsefullt för många olika arter so t ex hackspettar. • Hagmark vid Släthult, här finns en variationsrik blandlövhage på torr mark med tunt jordlager. Här finns ett flertal odlingsrösen. <p>Se vidare i Högsby kommuns naturvärdsplan.</p>
	<p>Kraftledning</p> <p>Två stamnätledningar löper genom delområdet; den ena går genom den norra delen, förbi Lillesjön och byn Blankan. Den andra går genom den södra delen i nord-sydlig riktning. Två regionnätledningar går också genom delområdet längsmed Emådalen.</p>

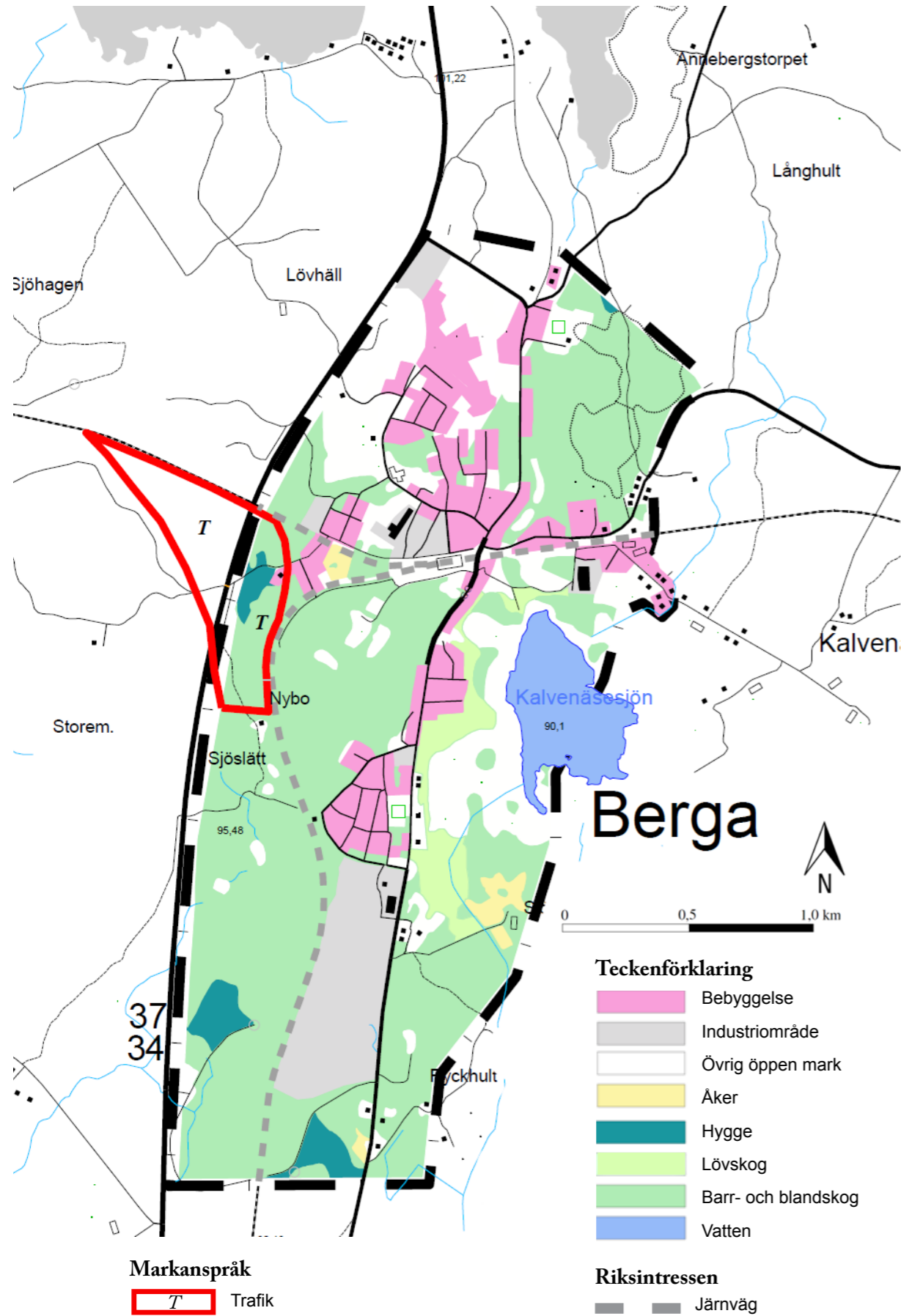
Markanspråk	Kommentar
■ ■ ■	<p>Riksintresse för Kommunikation (järnväg)</p> <p>Genom delområdet går Stångådalsbanan mellan Kalmar och Linköping som utgör riksintresse för kommunikation. Järnvägsstation finns i Berga, som också utgör en knutpunkt då spåret till Oskarshamn har sin början där. Tågtrafiken mellan Berga och Oskarshamn är i drift sedan 2011. Banan Nässjö - Hultsfred - Oskarshamn, där sträckan Berga - Oskarshamn utgör en del, är av riksintresse som en förbindelselänk mellan riksintresset Oskarshamns hamn och riksintresset Södra stambanan.</p>
■ Väg ■	<p>Riksintresse för Kommunikation (väg)</p> <p>Riksväg 34 utgör riksintresse för kommunikation.</p>
■ Na	<p>Riksintresse för Naturvård</p> <p>Följande områden inom delområdet omfattas av riksintresse för naturvård:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emåns vattensystem är sydöstra Sveriges största, artrikaste och kanske viktigaste vattendrag. • Rödgölemossen och myrmosaik vid Kyllensjöarna.
■ Kr	<p>Riksintresse för Kulturmiljövård</p> <p>Området längs Emådalen från Högsby samhälle i söder till Forsaryd i norr omfattas av riksintresse för kulturmiljö.</p>
■ 4k	<p>Riksintresse enligt 4 kap. Miljöbalken</p> <p>Hela delområdet berörs av riksintresse enligt 4 kap 6 § MB, förutom ett litet område vid byn Längen i nordöstra delområdet.</p>

Berga samhälle

Det finns 724 (SCB 2010-12-31) personer bosatta i Berga tätort, som är kommunens näst största tätort. Invånarantalet har minskat med ca 150 personer sedan 1960-talet. Tätorten uppstod som järnvägssamhälle under slutet av 1800-talet. Orten utgör en knutpunkt för resenärer och godstrafik eftersom banan Kalmar – Berga och banan Nässjö – Oskarshamn möts här. Avstånden till Högsby är 5 km, Oskarshamn 34 km (med tåg 28 km) och Kalmar 75 km.

I Berga finns ett rikt föreningsliv, t ex Berga Samhällsförening, Berga GIF, Berga SOK, bordtennis- och tennisklubb, missionsförsamling med SMU och Berga kyrka. Emådalens filmstudio visar filmer i Berga Bio & Teater i Medborgarhuset.

Framtida markanvändning i Berga

Markanspråk	Kommentar
T	<p>Trafik</p> <p>Inom markerat område finns möjlighet att anlägga en rälsanslutning för att undvika att godståg kör in i tätorten och för att effektivisera tåglinjen mellan Kalmar och Linköping. Området säkerställs för en eventuell framtida utveckling av järnvägen.</p> <p>Av kostnadsskäl ligger en eventuell utveckling av järnvägen med stor sannolikhet långt i framtiden och måste i dagsläget ses som en vision.</p>

Hela sambället berörs av enl. riksintresse 4 kap 6 § MB.

Högsby med omnejd

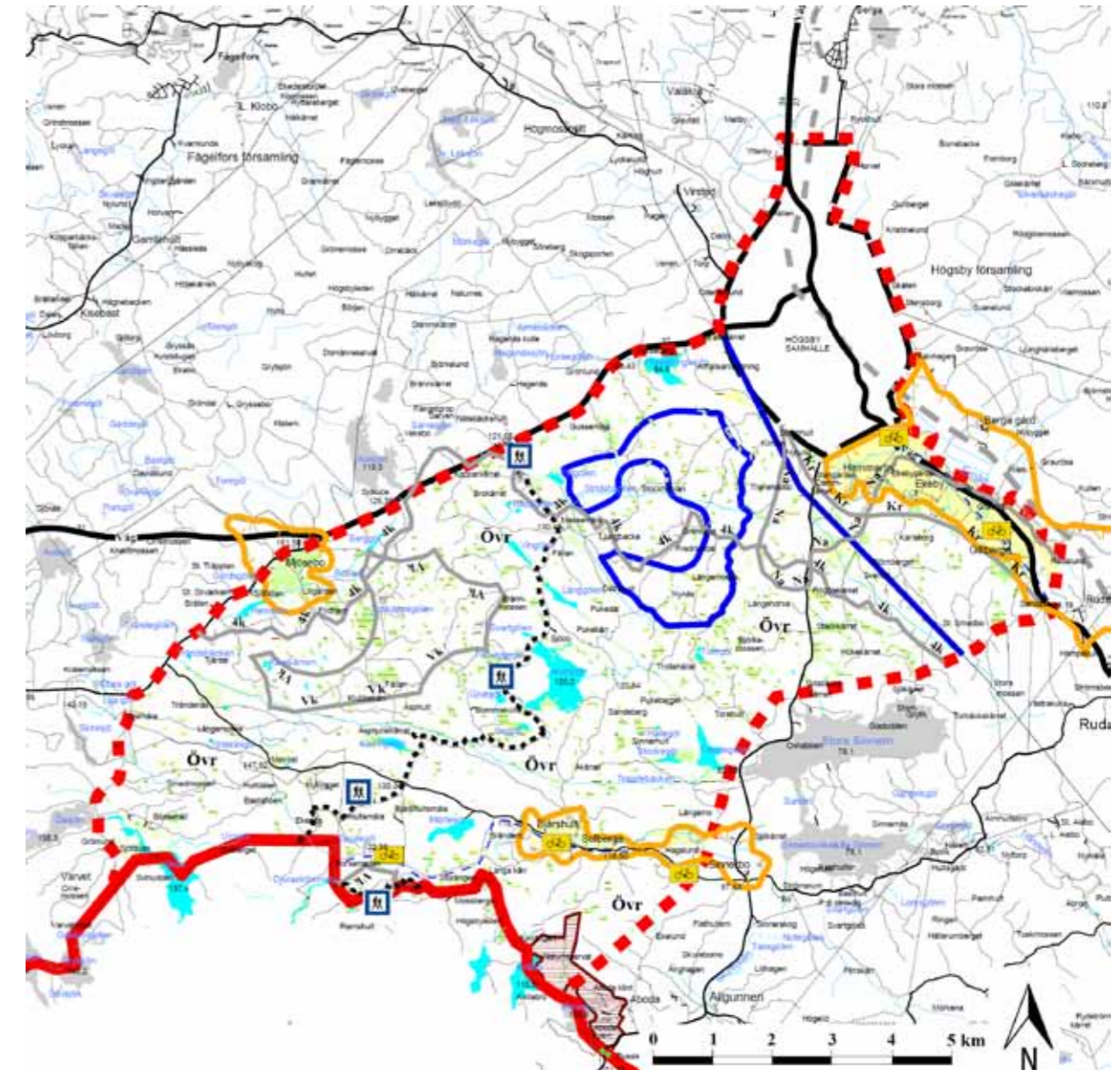
Delområdet avgränsas i nordväst av Emåns dalgång och gränsar i norr till riksväg 37 och i sydöst till vägen mellan Ruda och Kråksmåla.

Delområdets nordöstra delar kännetecknas av Emåns dalgång, som har höga rekrea-tions- och naturvärden. Området har betydelse för utvinning av vattenkraft och har klassats som Riksintresse för vattenkraft och Natura 2000-område. Emån passerar Högsby tätort där dess vattenflöde har reglerats och kanaliserats. Söder om tätorten har ån vallats in och kantas av ett relativt storskaligt jordbrukslandskap.

I mellersta och västra delen av området förekommer småskaliga odlingslandskap med välbetade och artrika betesmarker. Miljöerna i och kring byarna Drageryd, Bjärshult och Solberga anses vara av särskilt intresse. Drageryd by är en välbevarad radby, som dock skiftades under 1960-talet. Även Bjärshult och Solberga bär drag från gammal jordbruksdrift som går tillbaka till medeltiden.

För den naturintresserade är Puke- och Trändebäckens raviner ett intressant utflykts-mål. Ravinsystemet har en relativt lång sträckning åt sydost och nordväst och åtföljs av branta blockrika sluttningar. Där nivåskillnaderna är som högst förekommer upp till 30 meter djupa stup. Ytterligare naturområden värt att bevara är Sinnerbos miljöer och sjöarna Stora och Lilla Sinnern söder om Högsby. Sjöarna är klassade som riksintresse för naturvård.

Framtida markanvändning i delområdet Högsby med omnejd

Teckenförklaring

- Kommungräns
- - - Delområdesgräns
- - - Tätortsavgränsning

Markanspråk

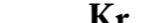

- Rekreation (cykelled, vandringsled, badplats)
- Värdefullt jordbruk
- Värdefull natur
- Områden lämpliga för vindbruk
- Kraftledning
- Naturresevat
- Övr Övriga landsbygdsområden

Riksintressen

- Väg Väg
- Kr Kulturmiljö
- Na Naturvård
- 4k enligt 4 kap MB
- Vk Vindbruk
- Järnväg

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
	Rekreation Det finns fiskemöjligheter, cykelled och vandringsled som löper genom delområdet.
	Värdefullt jordbruk Följande områden har pekats ut där jordbrukets intressen prioriteras: <ul style="list-style-type: none"> Området kring byarna Bjärshult, Solberga och Sinnerbo. Område runt Mjösebo. Område söder om Högsby samhälle längs med Emån.
<i>Övr</i>	Övriga landsbygdsområden Markanspråket motsvarar de områden som inte tilldelats något markanspråk på kartan.
	Värdefull natur Inom delområdet finns höga naturvärden som prioriteras vid framtida markanspråk.
	Strandskydd <i>(ej markerade på kartan)</i> Samtliga sjöar inom området omfattas av 100 meter strandskydd.
	Höga naturvärden Följande områden har pekats ut som områden med höga naturvärden: <u>Klass I - Högsta naturvärde</u> Emån (området går in i Fågelfors, Berga och Ruda delområden), området har ett värdefullt växt- och djurliv. <u>Klass II - Mycket höga naturvärden</u> <i>(ej markerade på kartan)</i> <ul style="list-style-type: none"> Hagmark vid Mjösebo, ett värdefullt odlingslandskap. Puke- och Trändebäckens raviner, en ravin med ett våtmarkssystem av kärr och tjärnar. Massemåla, ett omväxlande odlingslandskap. Kärr norr om Stora Sinnern, ett område med fyra våtmarksområden. Hällmarkstallskog väster om Arvesjön, med två nyckelbiotoper; ett barrskogsområde i norr och en tallmosse i söder.

Markanspråk	Kommentar
	<u>Klass III - Höga naturvärden</u> <i>(ej markerade på kartan)</i> <ul style="list-style-type: none"> Horsebergasjön, en flikig sjö. Tämmen, en oligotrof sjö. Alkärr vid Karlsborg. Bjärshult-Solberga, ett odlingslandskap. För övrigt kan flertalet mistelbestånd nämnas öster om Mossebo samt i centrala Högsby.
	Områden lämpliga för vindbruk Inom markerat område finns goda förutsättningar för att uppföra vindkraftverk. Se kommunens vindbruksplan.
	Kraftledningar En kraftledning löper genom nordöstra delen av delområdet.
	Riksintresse för Kommunikation (järnväg) Genom avgränsningen för Högsby tätort går Stångådalsbanan mellan Kalmar och Linköping som utgör riksintresse för kommunikation. Hållplats finns i Högsby och Berga, som också utgör en knutpunkt då spåret till Oskarshamn har sin början där. Banan Nässjö - Hultsfred - Berga - Oskarshamn, är av riksintresse som en förbindelselänk mellan riksintresset Oskarshamn och riksintresset Södra stambanan.
	Riksintresse för Kommunikation (väg) Riksväg 34 och 37 utgör riksintresse för kommunikation.
	Riksintresse för Naturvård Emåns vattensystem är sydöstra Sveriges största, artrikaste och kanske viktigaste vattendrag.
	Riksintresse för Kulturmiljövård Inom delområdet omfattas följande två områden av riksintresse för kulturmiljövård; <ul style="list-style-type: none"> Gillberga - Staby, en dalgångsbygd med bymiljöer på åsrygg.
	Riksintresse enligt 4 kap Miljöbalken Områdets norra delar är av riksintresse enligt 4 kap 6 § MB,
	Riksintresse för vindbruk Markerade områden omfattas av riksintresse för vindbruk. Se även kommunens vindbruksplan.

Högsby samhälle

Högsby var en tingsplats där landsvägen till Kalmar och Emån korsades. De goda förutsättningarna för fiske och jakt och de näringsrika markerna längs med Emån, som under järnåldern kom att användas som slättermarker, kan antas vara grunden till att de första människorna bosatte sig i Högsby. Vattenkraften kom att bli av stor betydelse för utvecklingen i Emåområdet. Vattenkraften nyttjades för mjöl- och sågkvarnar som på senare tid utvecklades till lantliga produktionscentrum till vilka verksamheter som ex. garverier, färgerier och snickerier och pappersbruk knöts. Högsby har genom sitt läge utmed Kungsvägen, vägen mellan Kalmar och Linköping, sedan länge varit ett etablerat handelscentrum i Emådalen.

I dagsläget har Högsby centralort ca 1900 (SCB 2011) invånare och är kommunens största tätort. Eftersom Högsby är en 'knutpunkt' mellan riksväg 34 och 37 har näringslivsutvecklingen varit gynnsam bl.a. genom att ett flertal lågprisvaruhus har etableras i utkanten av samhället. Bostadsbebyggelsen sträcker sig i huvudsak längs västra sidan av Emån. Bebyggelsen domineras av villor och enstaka flerfamiljsbostäder. Byggnader såsom kommunhuset från 1917 i jugendstil är utmärkande.

Serviceutbudet i Högsby är gott, det finns affärer, post, banker, systembolag, apotek, bibliotek, läkare, veterinär, barnomsorg, 1-9 skola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Föreningslivet och den omkringliggande naturen erbjuder en stor variation av möjligheter till fritidsaktiviteter.

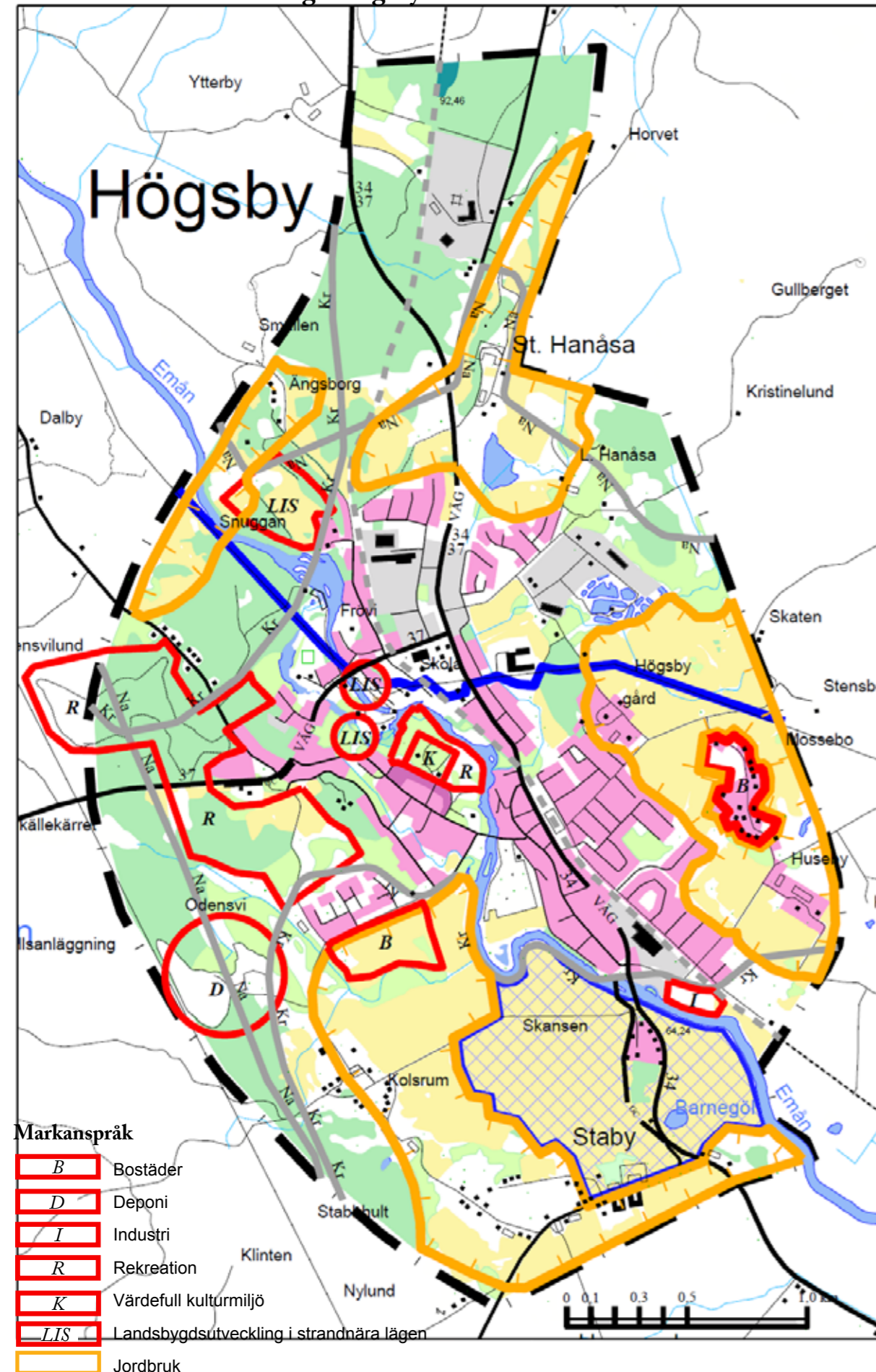
Kommunikationer till och från Högsby är relativt goda. Det finns järnvägsstation med förbindelse till Kalmar och Linköping och Oskarshamn samt en bussterminal för Länstrafikens bussar. Avståndet till Oskarshamn, Kalmar och Linköping är 37 km, 68 km respektive 160 km.

Under senare år har Högsby samhälle minskat i invånarantal. För Högsby samhälle och kommunen är det av stor vikt att utveckla ortens kvaliteter, skapa attraktiva bostadslägen och goda pendlingsmöjligheter till och från arbeten. God infrastruktur, kollektivtrafik liksom IT är viktigt för Högsbys framtida utveckling.

Storgatan
Foto: Johnny Andersson

Framtida markanvändning i Högsby

Markanspråk

B	Bostäder
D	Deponi
I	Industri
R	Rekreation
K	Värdefull kulturmiljö
LIS	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen
Jordbruk	Jordbruk

Markanspråk	Kommentar
B	<p>Bostäder</p> <p>Planlagd mark för bostäder finns med flertalet obebyggda fastigheter på både Hanåsa och Odensvi.</p> <p>Ett område i den södra delen av samhället har pekats ut som möjligt utvecklingsområde för bostäder. Området hamnar inom område som nu är avsett för jordbruksmark, men anses ändå vara lämplig för utveckling av bostäder då det ligger i direkt anslutning till befintlig bostadsbebyggelse. Markens användning för jordbruksändamål är i och med närheten till befintliga bostäder begränsad. Teknisk försörjning och vägnät finns i direkt anslutning till området.</p>
LIS	<p>Landsbygdsutveckling i strandnära läge</p> <p>Tre områden lämpliga för bostadsbebyggelse i strandnära läge har pekats ut;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frövi. Ett centralt område som till stor del redan är in- språktaget. • Snuggan. Ett planprogram har tagits fram som avser kombinerat boende och hästhållning och ligger nära befintlig teknisk försörjning med närhet till service men samtidigt ett avskilt läge som är lämpligt för hästhållning. • Kvillen. Är ett centralt område, planlagd för bostäder.

Teckenförklaring

	Bebyggelse
	Industriområde
	Skyddsområde för vattentäkt
	Övrig öppen mark
	Aker
	Hygge
	Lövskog
	Barr- och blandskog
	Vatten

Riksintressen

Kr	Kulturmiljö
Na	Naturvård
4k	enligt 4 kap. MB
	Vindbruk
	Järnväg
Väg	Väg

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
I	<p>Industri</p> <p>Ett område har pekats ut i samhällets södra del som lämpliga utvecklingsområden för industri. Området ligger intill befintlig småindustri och i närheten av handelsområdet. Teknisk försörjning i form av vägar, VA och el finns i området.</p>
R	<p>Rekreation</p> <ul style="list-style-type: none"> Inom det markerade området i samhällets västra del finns idag motionsslinga, ridanläggning och fotbollsplan. Området säkerställs som rekreationsområde. Skogspartiet nära Fröviskolan bör bevaras i undervisningssyfte. Markerat område intill Emåns västra strand säkerställs också som rekreationsområde.
K	<p>Värdefull kulturmiljö</p> <p>Lanhagen, en hembygdspark med byggnader från 1800-1900-talet.</p>
D	<p>Deponi</p> <p>Deponin i Kolsrum har avvecklats 2010 och används för omlastning av sopor för vidare transport till förbränningsanläggning.</p>
	<p>Jordbruksmark</p> <p>Inom de markerade områdena prioriteras jordbrukets intressen. Jordbruksverksamheten skall dock ta hänsyn till närliggande bostäder och följa gällande riktlinjer.</p>

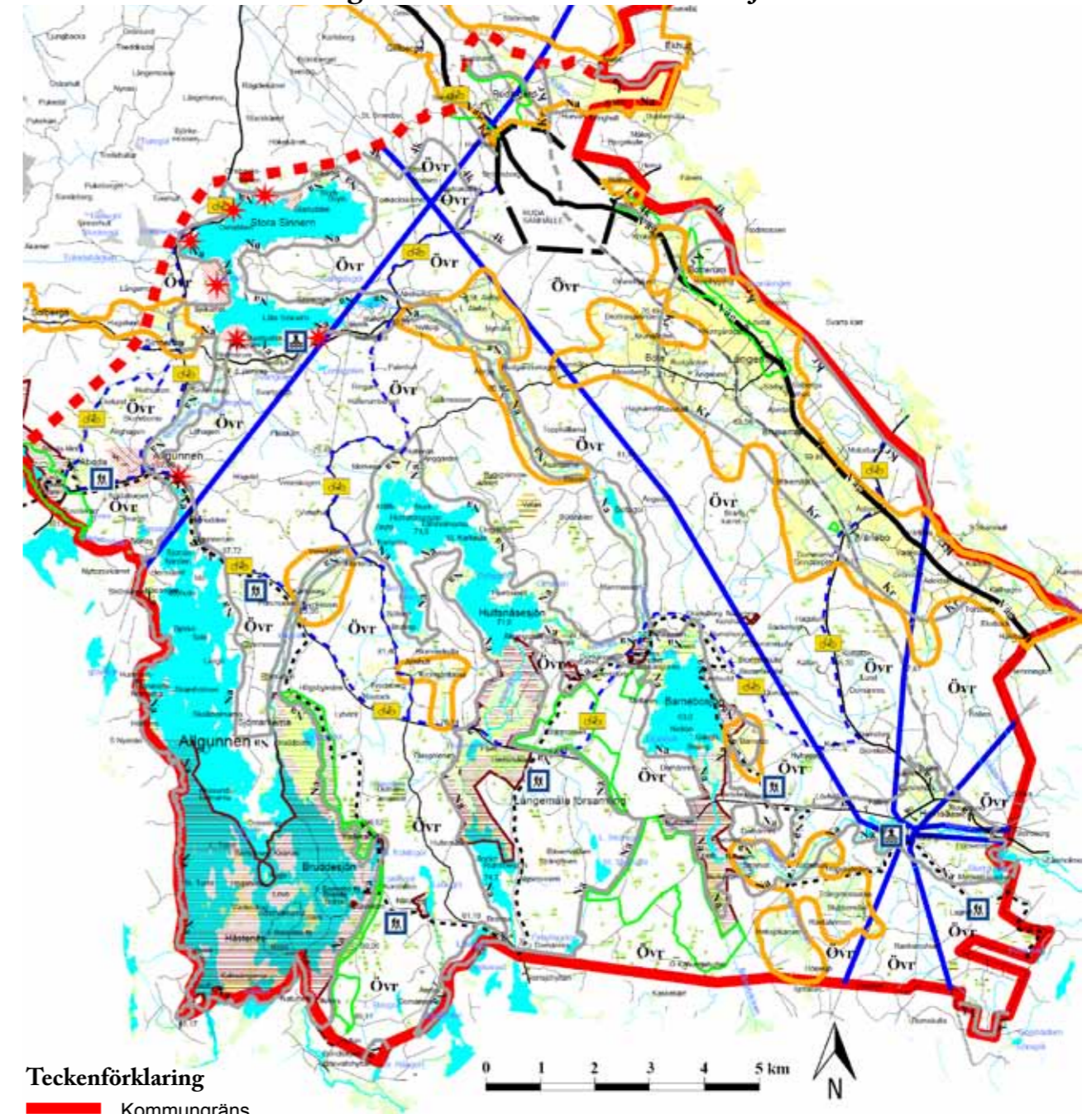

Ruda med omnejd

Delområdet omfattas av kommunens sydöstra delar. Området avgränsas i nordväst av vägen mellan Ruda och Kråksmåla och angränsar mot Mönsterås och Nybro kommuner i öst respektive sydväst. Ruda tätort är belägen i delområdets nordliga spets och ligger ca en mil sydöst om Högsby. Landskapet i denna del av kommunen präglas av riklig förekomst av ytvatten i form av större sjöar, våtmarksområden och vattendrag, odlingslandskap kring äldre bebyggelse och ett antal naturliga lövskogsområden. Ett flertal av dessa lövbestånd är mycket gamla och står under naturskydd. Ett av dessa områden som är särskilt skyddsvärd p g a trädens höga ålder, är Värlebo bokreservat. Miljöerna vid Allgunnen och Alsterån anses ha stora värden för friluftslivet och har klassats som riksintresse för naturvård. Här finns en mängd rödlistade arter.

Besöksmål i delområdet är bl a naturreservatet Allgunnasjön där Aboda Klint ingår, ett friluftsområde med bl a utförsäkning. Dessutom finns kulturhistoriska miljöer. Ruda har p g a sin närhet till orörda skogsområden, ett flertal sjöar och campingplatsen vid sjön Sinnern, goda förutsättningar för att utveckla turismnäringen.

Framtida markanvändning i delområdet Ruda med omnejd

Teckenförklaring

- Kommungräns
- - - Delområdesgräns
- Tätortsavgränsning

Markanspråk

- Rekreation (cykelled, vandringsled, badplats)
- Värdefullt jordbruk
- Värdefull natur
- Kraftledning
- Naturreservat
- Övr Övriga landsbygdsområden
- ★ Landsbygdsutveckling i strandnära lägen
- Bostäder

Riksintressen

- Väg
- Kr Kulturmiljö
- Na Naturvård
- 4k enligt 4 kap MB
- Järnväg

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
	<p>Bostäder</p> <p>Markerade områden har pekats ut som lämpliga för utveckling av bostäder på landsbygden. I aktuellt delområde har området runt byn Allgunnen pekats ut.</p>
	<p>Landsbygdsutveckling i strandnära lägen</p> <p>Möjliga exploateringsområden i strandnära lägen har pekats ut. Platserna ligger runt Lilla och Stora Sinnern.</p>
	<p>Rekreation</p> <ul style="list-style-type: none"> • Badplatser finns vid Lilla Sinnern och vid Hornsö. • Cykelleder finns både i den norra och i den södra delen av delområdet. • Vandringsled finns i den södra delen.
	<p>Värdefullt jordbruk</p> <p>Följande områden har pekats ut där jordbrukets intressen prioriteras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruda Gård, Nyckleven, Höksjökärren, • Nymåla – Åsängarna, Älmhult, Barnebo, • Dummarna väster om Värlebo, Norr om Osemåla, Ekebäck, Åkeryd, Barnebo
	<p>Värdefull natur</p> <p>Inom markerade områden finns höga naturvärden som prioriteras vid framtida markanspråk.</p>
	<p>Natura 2000</p> <p>Följande områden omfattas av Natura 2000:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Del av Alsteråns vattensystem, • Algunnen, • Ledegöl, • Flasgölerum, • Danmarksvägen, • Bokhultet vid Alsterån, • Nya Rumshorvavägen, • Getebro, • Värlebo.

Markanspråk	Kommentar
	<p>Strandskydd</p> <p><i>(ej markerad på kartan)</i></p> <p>Sjöarna Allgunnen, Barnebosjön, Hultsnäsesjön, Stora Sinnern, Lilla Sinnern, Kvillen och Kleven omfattas av 200 meter strandskydd på land och 100 meter i vattnet. Övriga sjöar och vattendrag omfattas av 100 meter strandskydd.</p>
	<p>Naturreservat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allgunnen, Ledegöl, • Flasgölerum, • Danmarksvägen, • Getebro, Bokhultet, • Nya Rumshorvavägen, • Aboda Klint.
	<p>Naturminnen</p> <p><i>(ej markerade på kartan)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Böta 3:5, Långemåla socken: 'Drottningelinden' • Bötterum 2:2, Långemåla socken: 4 ekar, 1 bok, 2 lindar • Barnebo 3:5, Långemåla socken: 17 ekar.
	<p>Höga naturvärden</p> <p>Följande områden har i kommunens naturvårdsplan pekats ut som områden med höga naturvärden:</p> <p><u>Klass I – Högsta naturvärde</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Delar av Bötterum, Böta och Långemåla, ett värdefullt odlingslandskap. • Bokskog vid Rumshorva, ett äldre bokskogsbestånd. • Lövskog vid Skärsgölarna, är ursprungligen en lövbränna med höga värden särskilt då det avser insektsfaunan. • Algunnenområdet med Alsterån, ett av länets värdefullaste vattendrag. • Myrmarker kring sjön Algunnen. <p><u>Klass II – Mycket höga naturvärden</u></p> <p><i>(ej markerade på kartan)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rudahagarna, ett mångformigt hagmarksområde. • Delar av Bötterum, Böta och Långemåla, ett värdefullt odlingslandskap. • Värlebo-Källtorp, ett värdefullt odlingslandskap. • Ledegöl, en skogssjö med omgivande stränder.

Markanspråk	Kommentar
	<p><u>Klass III - Höga naturvärden</u> (ej markerade på kartan)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mossar väster om Flaggölerum, skvattramossor som är mycket olika varandra. • Lilla Råsgöl, ett bestånd av ag. • Delar av Stora och Lilla Sinnern, en öppen hagmark med välutvecklad fauna. <p>Läs vidare i Högsby kommuns Naturvårdsplan.</p>
	<p>Kraftledning</p> <ul style="list-style-type: none"> • En stamnätledning går i nordost - sydvästlig riktning i den nordvästra delen av delområdet. • En regionnätledning går i nordväst - sydostlig riktning genom delområdets östra del. • Ytterligare 4 kraftledningar med 2 utgångspunkter vid Hornsö, går åt skilda vädersträck.
	<p>Riksintresse för Kommunikation (Järnväg)</p> <p>Stångådalsbanan mellan Kalmar och Linköping utgör riksintresse.</p>
	<p>Riksintresse för Kommunikation (Väg)</p> <p>Riksväg 34 omfattas av riksintresse.</p>
	<p>Riksintresse för Naturvård</p> <p>Följande områden inom delområdet omfattas av riksintresse för naturvård:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emåns vattensystem utgör i sin helhet riksintresse för naturvård och rinner genom delområdets norra del. • Del av Alsteråns vattensystem, Alsterån med sjöarna Stora och Lilla Sinnern, Algunnen, Hultenäsa sjön samt Barnebosjö utgör riksintresse för naturvård.
	<p>Riksintresse för Kulturmiljövård</p> <ul style="list-style-type: none"> • Långemåla – Värlebo, ett värdefullt odlingslandskap. • Gillberga - Staby, dalgångsbygd med bymiljöer på åsrygg.
	<p>Riksintresse enligt 4 kap. Miljöbalken</p> <p>Hela delområdet berörs av riksintresse enligt 4 kap 6 § MB.</p>

Markanspråk	Kommentar
Övr	<p>Övriga landsbygdsområden</p> <p>Övriga markområden som inte tagits upp tidigare. Områdena i fråga har sämre förutsättningar för jordbruk än områdena betecknade med J, kännetecknas av skog med inslag av småbruk, enstaka hus, ängs- och hagmarker.</p>

Ruda samhälle

Orten hette från början Kroken med döptes om till Ruda efter Ruda herrgård i samband med järnvägens tillkomst 1895-1897. Förutom järnvägen så passerar riksväg 34 genom Ruda tätort som ligger i delområdets nordligaste spets. Ruda tätort har ca 620 invånare och är kommunens tredje största samhälle efter Högsby och Berga. Avståndet till Högsby med vidare tågförbindelser är endast en mil, varför pendlingsavståndet till service och arbetstillfällen utanför Ruda bedöms som goda. Hållplatser finns för Länstrafikens bussar.

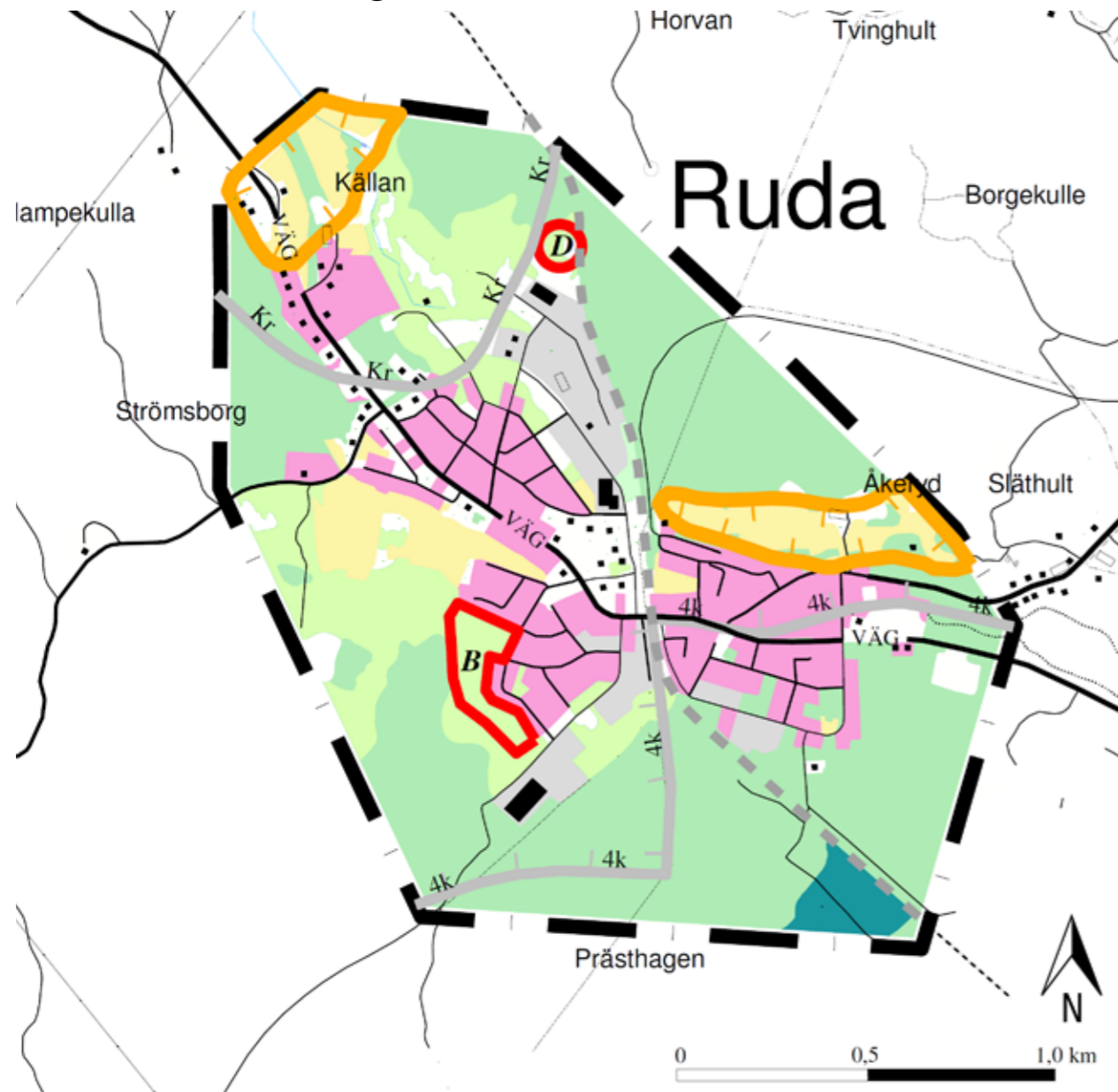
I Ruda finns åtta industriföretag som sysselsätter ca 80 personer, därav erbjuder ortens fem möbelindustrier flest arbetstillfällen. Inom tjänstesektorn finns ca 45 arbetstillfällen varav 20 är kommunala.

Föreningslivet erbjuder olika aktiviteter för boende med olika intressen och åldrar. I detta samband bör särskilt Ruda Samhällsförening och Hembygd-föreningen Bötterum nämnas. Samhällsföreningen arbetar aktivt för att utveckla Rudas kvaliteter för att motverka den negativa befolknings-trenden som generellt har ägt rum i landsbygdsorterna de senaste åren. Även Hembygd-föreningen sätter Ruda på kartan, då föreningen verkar för bevarandet av det kulturarv som Bötterum Hembygdsgård utgör.

Folkrace på Brucemålabanan
Foto: Henrik Tingström

Framtida markanvändning i Ruda

Teckenförklaring

- Bebyggelse
- Industriområde
- Skyddsområde för vattentäkt
- Övrig öppen mark
- Åker
- Hygge
- Lövskog
- Barr- och blandskog
- Vatten

Markanspråk

- Bostäder
- Deponi
- Jordbruk

Riksintressen

- Kr Kulturmiljö
- 4k enligt 4 kap. MB
- Järnväg
- Väg

Riksintresset gäller på den sida av linjen som texten står på.

Markanspråk	Kommentar
B	Bostäder Ett område i samhällets sydvästra del har pekats ut som lämpligt för bostäder. Den tekniska försörjningen finns utbyggd.
D	Deponi En klass 1 deponi som sluttäckts och innehåller avfallet från sanerad industrimark i området.
	Jordbruksmark Inom de två markerade områdena prioriteras jordbrukets intressen. Jordbruksverksamheten skall dock ta hänsyn till närliggande bostäder och följa gällande riktlinjer.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Miljökonsekvensbeskrivning

Inledning

Miljöbedömningens bakgrund och syfte

Den gällande översiktsplanen från 1994 anses vara inaktuell avseende ett flertal planeringsfrågor. Översiktsplanen har därför reviderats.

Enligt miljöbalken 6 kap ska en miljöbedömning upprättas för de planer vars genomförande innebär påtagliga miljökonsekvenser. Översiktsplaner (ÖP) kan p.g.a. dess omfattning generellt antas medföra betydande miljöpåverkan. Därför ska alltid en miljöbedömning genomföras då en ny översiktsplan upprättas. Enligt miljöbalken 6 kap 11 § är syftet med miljöbedömningen att integrera miljöaspekter i översiktsplanen så att en hållbar utveckling främjas.

Genomförandet av en miljöbedömning innebär flera steg, varav första steget är att identifiera och avgränsa relevanta aspekter som sen tas upp i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Miljökonsekvensbeskrivningen ingår i översiktsplanens handlingar och har precis som denna varit föremål för samråd med allmänheten och berörda myndigheter. För att upptäcka eventuella brister i planförslaget och vid behov kunna justera planens innehåll har arbetet med miljökonsekvensbedömningen pågått parallellt med planen.

Översiktsplanens innehåll och syfte

Översiktsplanen 2012 för Högsby kommun är kommunövergripande och lyfter på ett tydligt sätt fram hur kommunen avser att sträva efter en långsiktig hållbar samhällsutveckling ur ekonomisk, social och ekologisk synvinkel. Översiktsplanen redovisar övergripande strategier och visioner om hur Högsby kommun önskar att utvecklas och kommer att ligga till grund för framtida planeringsärenden. Det övergripande målet för översiktsplanen är att Högsby kommun ska nå en långsiktigt hållbar utveckling och tillväxt.

Ianspråktagande av mark kan medföra risker för negativ miljöpåverkan på exempelvis rekreativområden, den biologiska mångfalden eller kulturmiljön. Därför behandlar översiktsplanen utöver kommunens framtidsvisioner i kommunen förekommande allmänna intressen, miljö- och riskfaktorer, mellankommunala frågor, riksintressen samt kommunens intentioner avseende den framtida bebyggelseutvecklingen.

Syftet med Högsby kommuns översiktsplan kan sammanfattas till följande tre punkter:

- Att presentera en vision för Högsby kommuns framtida utveckling.
- Att skapa ett beslutsunderlag som underlättar en kontrollerad och önskvärd samhällsutveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv.
- Att utgöra ett instrument för dialogen mellan stat och kommun.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och avgränsning

Enligt MB 6 kap 12 § skall både konsekvenser, eventuella åtgärder samt rimliga alternativ till förslag i kommunens översiktsplan, med hänsyn till dess syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas.

Härvid syftas till betydande positiv eller negativ miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv.

En avgränsning beträffande MKB 'ns innehåll, omfattning och detaljeringsgrad har enligt MB 6 kap 12-13 §§ genomförts med stöd mot de nationella miljökvalitetsmålen. Relevansen av förslaget till Högsby kommuns översiktsplan för att kunna nå Sveriges 16 nationella miljökvalitetsmål har bedömts som följande:

1. Begränsad klimatpåverkan	relevant
2. Frisk luft	relevant
3. Bara naturlig försurning	relevant
4. Giftfri miljö	relevant
5. Skyddande ozonskikt	relevant
6. Säker strålmiljö	relevant
7. Ingen övergödning	relevant
8. Levande sjöar och vattendrag	relevant
9. Grundvatten av god kvalitet	relevant
10. Hav i balans, levande kust/skärgård	relevant
11. Myllrande våtmarker	relevant
12. Levande skogar	relevant
13. Ett rikt odlingslandskap	relevant
14. Storslagen fjällmiljö	ingen relevans
15. God bebyggd miljö	stor relevans
16. Ett rikt djur- och växtliv	relevant

Att avgränsa vad som bör tas upp i en MKB för en översiktsplan är svårt, då det i regel inte med säkerhet går att förutspå den framtida utveckling och därtill kopplade miljökonsekvenser i kommunen. Mot bakgrund av de aspekter som nämns i miljöbalkens 6 kap låter sig översiktsplanens miljökonsekvenser sammanfattas till följande frågeställningar:

Innebär ett genomförande av översiktsplaneförslaget konsekvenser avseende...

- ...kulturmiljövärden?
- ...den biologiska mångfalden?
- ...vattenmiljön och vattenkvaliteten?
- ...rekreativa områden?
- ...hälsa och säkerhet?
- ...energiushållningen?
- ...markföroreningar?

Motiveringen till avgränsningen till ovanstående punkter är att dessa miljöaspekter anses vara mest intressanta med hänsyn till allmänhetens intressen.

Geografisk avgränsning

I huvudsak avgränsas miljökonsekvensbeskrivningen till Högsby kommuns geografiska yta. Ett genomförande av vissa i översiktsplanen beskrivna intentioner kan dock även komma att innebära konsekvenser utanför kommunens gränser. Där så bedöms vara fallet, som exempelvis vid regionala eller t.o.m. globala effekter vidgas den geografiska avgränsningen för respektive konsekvens.

I regel blir osäkerheten i bedömningen huruvida miljöeffekter kan förväntas vara påtagliga eller ej, större för globala än lokala frågeställningar.

Tidsmässig avgränsning

Framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen och översiktsplanen ska ske parallellt. Miljökonsekvensbeskrivning har därför kompletterats vartefter översiktsplanarbetet framskridit.

Högsby Översiktsplan 2012 kommer att gälla så länge den anses vara aktuell och till dess att en ny översiktsplan antas. Uppföljning och aktualitetsförklaring av översiktsplanen ska ske varje mandatperiod. I samband med uppdatering eller upprättande av en ny översiktsplan för Högsby kommun ska vid behov även dess MKB aktualiseras.

Detaljeringsgrad vid bedömning

Eftersom översiktsplanens intentioner och ställningstaganden dels är av övergripande karaktär och dels går in på detaljnivå behandlas även miljökonsekvenserna i varierande detaljeringsgrad. Så bedöms kommunens allmänna och kommunövergripande strategier översiktligt medan konkreta markanvändningsintressen belyses i de områden för vilka kommunen föreslagit särskilda utvecklingsstrategier.

Huruvida miljökonsekvenserna vid ett genomförande av översiktsplanen är påtagliga är till viss del en tolkningsfråga. Detta eftersom olika utvecklingsscenarier är tänkbara inom översiktsplanens ramar.

Redovisning av alternativ

Enligt Miljöbalkens 6 kapitel 12§ ska miljökonsekvensbeskrivningen behandla 'rimliga alternativ' med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Översiktsplanen är kommunövergripande, av översiktlig karaktär och det är svårt att förutspå kommunens framtida utveckling i detalj. Även planens syftet som beskrivits i tidigare avsnitt är brett och skulle kunna uppnås på ett flertal sätt. På grund av översiktsplanens övergripande karaktär är det viktigt att framtida detaljplanering, projektering och genomförande av kommunens visioner får redovisa respektive miljöpåverkan på projektnivå.

Nollalternativet avser Högsby kommuns framtida utveckling utan ledning av en aktualiserad översiktsplan. För Sidoalternativet antas ett scenario där kommunen har tagit tydliga mål avseende önskan om en positiv befolkningsutveckling, nämligen att invånarantalet ska öka från dagens ca 5800 invånare till 1970-talets invånarantal på ca 8300 boende. Huvudalternativet motsvarar Högsby Översiktsplan 2012 så som den redovisas i denna skrift.

Nollalternativet

Scenariot för Nollalternativet innebär att ingen ny översiktsplan arbetats fram. Beslut avseende samhällsutvecklingen i kommunen skulle i så fall tas utan ledning av en aktualiserad översiktsplan. Troligen skulle detta leda till en 'ad-hoc' hantering av ärenden och intresseanmälningar för nyttjande av olika markområden. Helhetsbilden på en kommunövergripande nivå skulle härvid riskera att gå förlorad och översiktsplanens satta mål och strategier inte uppfyllas i lika stor utsträckning. Att uppnå en hållbar samhällsutveckling ur ekonomisk, social och ekologisk synvinkel skulle försvåras betydligt. Även kan antas att avsaknaden av satsningar inom de olika samhällssektorerna för att främja en långsiktig hållbar samhällsutveckling skulle leda till en ökad avfolkningstakt av Högsby kommun än vad fallet är idag.

Avsaknaden av ett efter dagens förutsättningar anpassat kommunövergripande planeringsunderlag bedöms dessutom öka risken att kommunens möjligheter till att bidra till att nå de 16 nationella miljömålen inte tillgodoses. Utan planeringsunderlag finns även en risk för att särskilda värden i kommunen varken utvecklas eller bevaras, vilket måste anses ha kumulativa effekter såväl avseende miljöpåverkan som kommunens attraktivitet för boende och turism.

Sidoalternativet

Som sidoalternativ vore tänkbart att sätta tydliga mål för att nå en framtida positiv befolkningsutveckling för att uppnå samma invånarantal som Högsby kommun haft under 1970-talet.

Ur ett socialt och miljömässigt perspektiv anses Sidoalternativet som likvärdigt med huvudalternativet där målsättningen om en långsiktig hållbar samhällsutveckling med en positiv befolkningsstillväxt inte konkretiserats med siffror. Dock anses Sidoalternativets målsättning ur ett ekonomiskt perspektiv som ytterst visionär.

Högsby kommun är en glesbygdskommun med relativt långa pendlingsavstånd till högskolestudier och arbetsplatser i angränsande kommuner och län. Kommunens ambitioner på satsningar på infrastruktur såväl avseende persontrafik, godstransporter och IT är höga. Detta eftersom infrastrukturen är en ytterst viktig faktor just i avseende på den framtida befolkningsutvecklingen i Högsby kommun.

Såväl yrkesverksamma personer såsom egna företagare är beroende av en god infrastruktur. Infrastrukturen kan därför antas medföra positiva effekter för serviceunderlaget i kommunen. Pensionärens möjlighet till att bo kvar i kommunen i sin tur ökar ju bättre service det finns. Positiva effekter för en viss befolkningsgrupp kan således medföra ringar på vattnet även för andra gruppen och därmed på befolkningsutvecklingen.

Bedömningen görs att ett faktiskt genomförande av Sidoalternativet begränsas utav den ekonomiska aspekten. Detta eftersom Högsby kommuns ekonomiska resurser även enligt Huvudalternativet, i den mån det är möjligt, satsas på en långsiktig hållbar samhällsutveckling med bl.a. utveckling av infrastrukturen och möjligheten att främja och bibehålla ett så gott serviceunderlag som möjligt.

Huvudalternativet

I efterföljande avsnittet behandlas Huvudalternativet i relation till 15 av de 16 nationella miljömålen. Svar ges samtidigt på de i avgränsningen nämnda frågeställningarna, nämligen ifall ett genomförande av översiktsplaneförslaget innebär konsekvenser avseende;

- kulturmiljövärden ?
- den biologiska mångfalden ?
- vattenmiljön och vattenkvaliteten ?
- rekreativa områden ?
- hälsa och säkerhet ?
- energihushållningen ?
- markföroreningar ?

Genom beskrivningen av de nationella miljömålen har översiktsplanens konsekvenser främst behandlats sett till ekologiska-, biologiska- och miljöamässiga aspekter. Kapitlet avslutas därför med ett kort resonemang kring planens ekonomiska och sociala konsekvenser.

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Lokala mål

- Inga fastigheter i kommunen ska använda fossila bränslen för uppvärmning 2013.
- Uppvärmning av kommunens eller kommunala bolagsfastigheter ska ske med förnybara energikällor senast år 2020.
- Vid 2012 års utgång ska 100 % av alla kommunens personbilar klassas som miljöfordon enligt Vägverkets miljöbilsdefinition.
- Alla kommunalt anlitade entreprenörers fordon ska vara miljöklassade senast 2010.
- År 2020 ska alla kommunens arbetsfordon klassas som miljöfordon så till vida att de är avsedda att drivas med el, bränsleceller, hybridteknik eller alternativa drivmedel.
- Tjänsteresor med kollektiva färdmedel ska öka med 10 % till 2014 jämfört med 2009 års nivå.
- Högsby kommun skall arbeta för en hållbar utveckling och ett långsiktigt hållbart samhälle.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

I översiktsplanen finns åtgärdsförslag som bl.a. kan leda till en minskning av bilberoendet och därmed en minskning av emissionen av växthusgaser. Dessa åtgärdsförslag innebär en väl fungerande kollektivtrafik med bibehållen och utökade tågförbindelser, möjligheten till samåkning genom strategiskt placerade pendelparkeringar och utbyggnaden av cykelvägar. Även förslaget om en fortsatt fjärrvärmeutbyggnad syftar till att bidra till en begränsad klimatpåverkan. Vid en positiv utveckling av invånarantalet kommer personbilstrafiken troligen totalt sett att öka, dock skulle övergången till miljöbilar kunna minska den totala utsläppen av fossil koldioxid.

Frisk luft

Halten av växthusgaser i atmosfären skall i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet skall uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås. Luften skall vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Lokala mål

- Uppvärmning av kommunens eller kommunala bolags fastigheter ska ske med förnybara energikällor eller fjärrvärme senast år 2020.
- Halten av luftföroreningar ska inte överskrida riktvärden till skydd mot sjukdomar i luftvägarna eller påverkan på växter, material och kulturvärden.
- Tjänsteresor med kollektiva färdmedel ska öka med 10 % till 2014 jämfört med 2009 års nivå.
- Inga kommunägda fastigheter ska använda fossila bränslen för uppvärmning 2013.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Avseende minskningen av emissionen av växthusgaser se tidigare svar under miljömålet begränsad klimatpåverkan. Kommunens mål och översiktsplanens nämnda förslag för att minska bilberoendet bidrar även till att nå miljömålets delmål om en minskad partikelemission.

Bara naturlig försurning

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall understiga gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall heller inte öka korrosionshastigheten i tekniska material eller kulturföremål och byggnader.

Lokala mål

- Flertalet av kommunens sjöar ska hålla ett pH-värde över 6.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Försurning av vattenområden till följd av atmosfäriska nedfall (främst kväve- och svaveloxider) pga förbränningen av fossila bränslen har även skett i Högsby kommun. Generellt sätt har de försurande nedfallen minskat tack vare teknikens utveckling såsom utvecklingen av bilars katalysatorer. I Högsby kommun såsom i många andra områden i landet pågår fortfarande kalkning av stora områden för att förbättra sjöarnas buffringskapacitet. Åtgärden har i Högsby kommun resulterat i förbättringar av sjöarnas tillstånd, varför det idag kalkas färre sjöar än för fem år sedan. Samtliga i översiktsplanen listade strategier för att minska användandet av fossila bränslen och därmed emissionen av växthusgaser kan anses som steg i rätt riktning för att minska försurningsprocesser i mark- och vatten. Se därför även svar under miljömålen Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft.

Giftfri miljö

Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Lokala mål

- Halterna av onaturliga ämnen i miljön ska vara nära noll samt ha en försumbar påverkan på miljön.
- Förorenad mark i kommunen ska inventeras, riskklassificeras och redovisas i översiktsplanen.
- Andelen ekologiskt odlad mark ska ökas till 15 % senast år 2015.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

I Högsby kommun pågår ett kontinuerligt arbete med att säkerställa så att gällande bestämmelser och lagar följs exempelvis avseende besprutning av grödor i närheten av vattentäcker eller avstjälpning av bilskrot i naturen. År 2007 utgjordes 10,5 % av kommunens åkerareal av ekologiskt odlad mark, dvs. 360 ha av totalt 3 801 ha åker. Det finns dock inga KRAV-certifierade jordbruk i Högsby kommun. En huvudstudie är genomförd och förslag till saneringsåtgärder har tagits fram för Björkshults glasbruk. Övriga förorenade områden finns redovisade i översiktsplanen.

Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet skall utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning

Lokala mål

- Högsby kommun ska följa det åtgärdsprogram för utfasning av ozonnedbrytande ämnen som tas fram i Kalmar län.
- År 2010 ska utsläpp av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Den största orsaken till ozonskiktets uttunning är utsläppen av långlivade freoner, (t.ex. CFC som står för klorfluorkarboner) haloner samt lustgas. Freoner används t.ex. som köldmedium i kylskåp, skumplast, lösningsmedel, klimatanläggningar m.m. Översiktsplanen påverkar inte något större grad miljömålet.

Säker strålmiljö

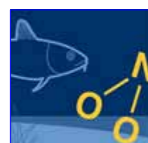
Människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

Lokala mål

- Informera om riskerna med att sola i solarier.
- Riskerna med elektromagnetiska fält ska kontinuerligt kartläggas och nödvändiga åtgärder ska vidtas i takt med att sådana eventuella risker identifieras.
- Boendemiljöer ska hålla hög kvalitet vad det avser sociala, miljömässiga och estetiska kvaliteter.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Det finns många olika källor till strålning i miljön omkring oss. En stor del av strålningen har naturligt ursprung, t ex låga halter joniserande strålning, mineral i mark och berggrund. I kommunen genomförda radonmätningar såväl utomhus som i byggnader sammanställs kontinuerligt i Högsby kommunen kartdatabas. I översiktsplanen i kapitel Miljö- och Riskfaktorer behandlas risker för strålning från markradon och elektromagnetiska fält såsom Strålning från basstationer. Översiktsplanen slår fast att försiktighetsprincipen alltid bör råda. Bedömning för lämpliga säkerhetsavstånd och behov av åtgärder vid bostäder måste ske i varje enskilt ärende.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Lokala mål

- Minimera de vattenburna utsläppen av närsalter från jordbruksmark, reningsverk, enskilda avlopp och annan mänsklig verksamhet.
- Alla fastighetsägare till fastigheter med icke godkända avloppsanläggningar ska kontaktas och åläggas att åtgärda sina avlopp.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Högsby kommun samarbetar med Emåns vattenförbund och Alsteråns vattenråd i syfte att följa förvaltningsplanen som tagits fram för Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt. En första inventering av samtliga avloppsanläggningar har genomförts för Högsby kommun. Vidare pågår arbetet med kommunens VA-plan som tas fram parallellt med översiktsplanen. VA-frågor och vattenförsörjningen är en viktig och återkommande fråga som behandlats i översiktsplanen. VA-frågor behandlas dock mer ingående i VA-planen.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag skall vara ekologiskt hållbara, och deras variationsrika livsmiljöer skall bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenbushållande funktion skall bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Lokala mål

- 2020 ska kommunens sjöar och vattendrag ha en god ekologisk status, enligt EG:s ramdirektiv för vatten.
- Punktutsläpp av kväve och fosfor ska åtgärdas.
- Hotade arter i kommunens vattendrag ska hjälpas med särskilda åtgärdsprogram.
- Alla kommunens badsjöar ska ha badvatten av god kvalitet.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Högsby kommun är en sjörik kommun. Sjöar- och vattendrag i kommunen utgör viktiga livsmiljöer för ett flertal skyddade växt- och djurarter. Så är t.ex. Emån och Alsteråns vattensystem klassade som Natura 2000-områden just pga sina biologiska värden. Miljömålet Levande sjöar och vattendrag är relaterad till ett antal andra miljömål, såsom Ingen övergödning och Grundvatten av god kvalitet.

Vattenfrågor behandlas i ett flertal kapitel i översiktsplanen och även VA-planen som är under framtagande är ett viktigt instrument för att bidra till miljömålet om levande sjöar och vattendrag.

Vattenmiljöerna i kommunen innebär dessutom stora kulturhistoriska värden, värden för rekreation och friluftslivet och utgör stora boendekvaliteter på de platser där det är möjligt att etablera strandnära bebyggelse. I kapitlet om Landsbygdsutveckling i strandnära lägen föreslår översiktsplanen just strandnära bebyggelse. Härvid har dock stor hänsyn tagits till vikten av att bevara naturvärdena i samband med våra vattenmiljöer.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Lokala mål

- Ett skyddsområde för vattenverket i Långemåla ska vara upprättat senast år 2010.
- Skyddsområdena för kommunens samtliga vattenverk ska vara uppdaterade senast 2013.
- Kommunens rullstensåsar ska bevaras för framtida vattenförsörjningsbehov.
- Minska skillnaden mellan distribuerad och debiterad mängd kommunalt dricksvatten.
- Säkerställa en bra vattenkvalitet i enskilda vattentäkter.
- Mängden ovidkommande vatten i spillvattennätet ska minska (med 10 %) till år 2014.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Grundvattentillgången är störst i grusiga och sandiga jordar. Översiktsplanen betonar vikten av att bevara de grusåsar som är viktiga för grundvattenbildning. I nuläget bedöms att främst de vattentäkter som ligger på Högsbyåsen måste bevaras. För framtida vattenförsörjning är det viktigt att vid intressekonflikter bevaka tillgången till grundvatten av god kvalitet. Vattenskyddsområden har fastställts kring samtliga vattentäkter i Högsby kommun. Översiktsplanen poängterar även vikten av ett förebyggande arbete såsom tekniska åtgärder, restriktioner och bra beredskapsplaner i syfte att minska följder vid inträffande av eventuella olyckor.

Hav i balans

Näringsar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation.

Lokala mål

- Punktutsläppen till Emån och Alsterån åtgärdas senast 2014.
- Utsläppen av kväve och fosfor från jordbruket minimeras.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

I Högsby kommun finns två större vattendrag som mynnar i havet och kan orsaka miljöbelastningar nedströms; Emån och Alsterån som mynnar i Mönsterås kommun. Det är viktigt att minska närsaltsläckaget till våra vattendrag. Kommunen ingår i ett samarbete med Emån och Alsteråns vattenvårdsförbund. Förbundens syfte är bl.a. att följa förvaltningsplanen som tagits fram för Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt. Översiktsplanen betonar att det är viktigt att avloppsfrågan är löst innan ny bebyggelse etableras och det gäller särskilt i strandnära läge.

Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet skall bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

Lokala mål

- Naturligt förekommande våtmarker ska bevaras och skyddas från dikning.
- Återskapa eller restaurera minst 15 ha våtmark fram till år 2015.
- Ge hotade arter möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Mot bakgrund av vattnets kretslopp är även miljömålet Myllrande våtmarker relaterad till övriga vattenfrågor som behandlas i översiktsplanen. För närvarande har det sammanlagt restaurerats 15,7 ha våtmark i Högsby kommun. Vilka specifika ekologiska värden som förekommer i kommunen i samband med våtmarker beskrivs i kommunens naturvårdsplan.

Levande skogar

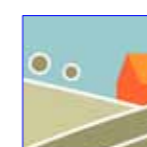
Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Lokala mål

- Den biologiska mångfalden ska värnas.
- Ett kommunalt naturreservat på skogsmark ska inrättas.
- Skogarnas naturliga hydrologi ska värnas.
- Skogens betydelse för utbildning, naturupplevelser och friluftsliv ska tas till vara.
- Kulturminnen och kulturmiljöer ska skyddas.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Översiktsplanen förespråkar sammanhängande naturområden som ska skyddas för att värna om den biologiska mångfalden och det rörliga friluftslivet. Skogsbruket ges hög prioritet. Satsningar på infrastruktur, t ex kommunikationer kan påverka skogsmiljön, däremot har i översiktsplanen förespråkade satsningar på miljövänliga lösningar avseende t ex energifrågor en positiv påverkan på miljömålet.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Lokala mål

- År 2010 ska andelen ekologiska gårdar i kommunen vara 15 %.
- Återföra närings- och mullämnen från avfall till det ekologiska kretsloppet.
- Minimera läckage av näringsämnen och bekämpningsmedel till yt- och grundvatten från jordbruksmark.
- Öka arealen öppet landskap.
- Öka värdet i lokal produktion av varor och tjänster.
- Underlätta för en utveckling av boende på landsbygden.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Översiktsplanen ger jordbruket hög prioritet i planeringssammanhang. Översiktsplanen föreslår åtgärder som minskar utsläpp vilket har en positiv effekt på jordbruket.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

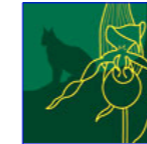
Lokala mål

- Permanentbostäder med radonvärden över 800 Bq/m³ ska vara åtgärdade 2012.
- Långsiktigt bevara och skydda grusåsar och dess grundvattentillgångar.
- Till 2020 år skall beroendet av fossila bränslen för energianvändning inom bebyggelsesektorn vara borta, samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.
- Kulturminnen och kulturmiljöer ska skyddas.
- Kommunens unika natur- och kulturförutsättningar skall tas till vara och tillåtas utvecklas inom en ram som säkerställer höga natur- och kulturvärden.
- Kommunen ska sträva efter ett rikt och aktivt kultur- och fritidsutbud.
- Senast 2012 skall minst 40 % av hushållets avfall återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.
- Högsby kommun ska peka ut några tysta områden.
- Boendemiljöer ska hålla hög kvalitet vad det avser sociala, miljömässiga och estetiska kvaliteter.
- Arbeta för en ständigt förbättrad kollektivtrafik.
- Högsby kommun ska ha miljömässigt hållbara lösningar avseende den tekniska försörjningen.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Översiktsplanens intentioner bedöms gå väl i linje med miljömålet om en god bebyggd miljö. Översiktsplanen föreslår bl a att höga krav ska ställas på miljömässigt hållbara tekniska lösningar vid nybyggnationer. Vid såväl ombyggnader och nybebyggelse ska anpassas till den omgivande bebyggelsen. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer ska identifieras och skyddas. Kommunen avser att arbeta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen i form av ett kulturmiljöprogram. Möjliga tysta områden har utpekats i översiktsplanen. Dock krävs en noggrannare analys av den faktiska bullerexponeringen i dessa områden för att slutligen välja vilka av dem som skall prioriteras. Detta får ske vid en framtida utredning.

Framtida kommunikationer ska anpassas för att tillmötesgå behovet i kommunen så att färre blir bilberoende. Gång- och cykelleder ska byggas ut och höga krav ska ställas på säkerhet. Tätortsnära rekreationsområden ska skyddas och utvecklas.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden skall bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer skall värnas. Arter skall kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor skall ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Lokala mål

- Hotade arter och värdefulla livsmiljöer ska bevaras och skyddas så att alla i kommunen förekommande växt- och djurarter kan fortleva i livskraftiga bestånd.
- Ge hotade arter möjlighet att sprida sig till nya lokaler inom sina naturliga utbredningsområden.
- Stärka Högsby kommuns identitet som natur- och upplevelsekommun.

Hur påverkar översiktsplanen miljömålet?

Översiktsplanen föreslår åtgärder som innebär förbättrade livsmiljöer för olika växt- och djurarter, bl a att stora opåverkade områden ska bevaras och skyddas från störande faktorer. Områden med mycket höga naturvärden, t ex Emån och Alsterån ska skyddas och förstörda områden ska om möjligt återskapas.

De förslagna åtgärderna som innebär utökade kommunikationer och exploatering av naturmark kan innebära negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Översiktsplanen föreslår dock att inventeringar och analyser ska föregå all nyexploatering där den biologiska mångfalden i annat fall kan antas missgynnas.

Ekonomiska konsekvenser

Att kunna bibehålla en god samhällsservice, ett gott klimat för näringslivet, förbättra infrastrukturen och därmed såväl pendlingsmöjligheter till arbetsplatser som distansarbete samt att värna om natur- och kulturvärden för besöksnäringen är återkommande ledord i översiktsplanen. Kommunens möjligheter till att genomföra och leva upp till de i översiktsplanen angivna strategierna och målen är starkt kopplad till samhällsekonomins förutsättningar. Dock är det just genomförandet av dessa som kan bidra till en positiv befolkningsutveckling och därmed såväl ett ökat serviceunderlag och ökade skatteintäkter.

I översiktsplanen pekas det bl.a. ut möjliga utvecklingsområden för verksamheter och boende. Dels erhålls på så vis en god planberedskap vilket främjar inflyttningen av verksamheter och boende och dels styrs respektive markanvändning till lämpliga platser. Inte endast ur ett miljöperspektiv utan även med hänseende till samhällsekonomiska aspekter. Kommunalekonomiska kostnader för exempelvis snöröjning, fjärrvärme, VA-ledningar eller färdtjänst kan begränsas då utvecklingsområden i fråga inte sprids ut i kommunen utan hålls samlade inom eller i anslutning till befintliga bebyggelseenheter. Detta har även beaktats vid utpekandet av Landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen. Då översiktsplanen dock är av övergripande karaktär bedöms att mer ingående analyser av platsernas lämplighet i fråga får ske vid en framtida eventuell detaljplanering av områdena i fråga.

Sociala konsekvenser

De sociala konsekvenserna är tydligt relaterade till översiktsplanens ekonomiska konsekvenser. Strategier som leder till etablering av verksamheter, arbetstillfällen, en ökad inflyttning och därmed ett större serviceunderlag medför i förlängningen positiva sociala effekter för de boende i kommunen. Så ökar inte endast boendeortens attraktivitet med bibehållen eller förbättrad service utan kan i vissa fall vara avgörande för ifall barnfamiljer eller pensionärer har möjligheten att bo kvar.

Förutom en god samhällsservice är tillgången till rekreativa friluftsområden en viktig aspekt. Ostörda och vidsträckt naturområden finns det gott om i Högsby kommun, ett värde som kommunen genom sin översiktsplan tagit tydlig ställning till att vilja bevara.

Sammanfattning

Miljökonsekvensbeskrivning ingår i miljöbedömningen av Högsby kommuns översiktsplan 2012. Översiktsplanens syfte är att redovisa den övergripande strategin och vision om hur Högsby kommun önskas utvecklas och ska ligga till grund för framtida planering.

Miljökonsekvensbeskrivningen lyfter dels fram de planeringsfrågor som prioriterats inom kommunen och dels de aspekter som särskilt bör uppmärksammas för att uppnå en social- och ekologisk långsiktig hållbar samhällsutveckling. Förutom planberedskapen bedöms infrastrukturen innebära en mycket viktig aspekt för kommunens framtida utveckling. Detta främst mot bakgrund av kommunikationsledningens betydelse för arbetspendling, verksamheter och handel.

Mot bakgrund av Högsby kommuns befolkningsutveckling bedöms utvecklingsområdena för verksamheter och boenden som pekats ut i översiktsplaneförslaget som omfattande. Antas kan att endast en del av de utpekade områdena kommer att ianspråkta inom översiktsplanens tidshorisont. Ett antagande av översiktsplaneförslaget medför därför en mycket god planberedskap såväl för verksamhetsområden som boendemiljöer.

I översiktsplanen föreslås få konkreta planer på sådan verksamhet som kan antas leda till en betydande miljöpåverkan. Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen finns föreslagna och om dessa realiserar får miljöbedömningar göras i kommande detaljplaner.

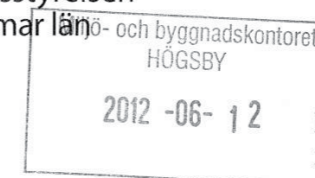
Uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan

Enligt MB 6 kap 18 § har kommunen ett ekonomiskt ansvar för uppföljning och eventuella åtgärder av planer och program som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Så är även fallet för kommunens översiktsplan. Uppföljning och aktualitetsförklaring av översiktsplanen och därmed miljöbedömningen ska ske varje mandatsperiod.

LST GRANSKNINGS- YTTRANDE

Länsstyrelsen
Kalmar län

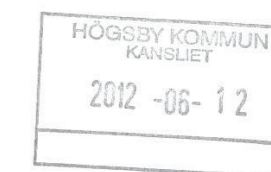

Granskningsyttrande

2012-06-11

Högsby kommun
579 80 HÖGSBY

1(7)
401-2689-12

Utställning av översiktsplan för Högsby kommun

Högsby kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 4 kap. 6 § plan- och bygglagen (PBL 1987) samt en tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Utställningshandlingen är utställd under tiden 4 april till 8 juni 2012.

Länsstyrelsen har den 9 september 2010 lämnat ett samrådsyttrande över tidigare version av planförslaget.

En översiktsplan ska förbereda kommande utvecklings- och utbyggnadsprojekt genom att visa kommunens sammanvägda syn på hur kommunen vill använda mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanens innehåll regleras i 4:e kap. PBL med hänvisningar till 2:a kap. PBL som gäller allmänna intressen som ska beaktas, samt 3:e och 4:e kap. Miljöbalken (MB), som avser redovisning av riksintressen. Översiktsplanen ska vara tydlig och lätt kunna förstås av alla: såväl privatpersoner som exploatörer, kommunala tjänstemän och överprövande instanser, såväl nu som om 5 och 10 år.

Länsstyrelsens granskning

Länsstyrelsen skall enligt 4 kap 9§ plan- och bygglagen (PBL 1987) under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet skall framgå om: förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 och 4 kap Miljöbalken (MB), förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap MB inte följs, redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap MB, sådana frågor rörande användningen av mark och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnats på ett lämpligt sätt, och bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes eller övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. I de fall översiktsplanens detaljeringsgrad inte är sådan att ovan nämnda frågor kan avgöras övergår denna bedömning att klaras ut vid samråd i samband med detaljplaner eller tillståndsprövningar.

Länsstyrelsen granskningsyttrande är en del av översiktsplanen och ska därför finnas tillsammans med den antagna planen.

Planförslagets syfte

Syftet med planen kan sammanfattas med;
Att presentera en vision för Högsby kommuns framtida utveckling.
Att skapa ett beslutsunderlag som underlättar en kontrollerad och önskvärd samhällsutveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv.
Att utgöra ett instrument för dialogen mellan stat och kommun.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen är lättillgänglig, strukturerad och mycket ambitiös och innehåller bra beskrivningar av kommunen samt täcker in de flesta områden en översiktsplan bör ta upp. Planen ger ett positivt intryck och lyfter fram kommunens fördelar men belyser även de problem som behöver hanteras.

Länsstyrelsen
Kalmar länMiljö- och byggnadskontoret
HÖGSBY

2012 -06- 12

Granskningsyttrande

2012-06-11

2 (7)

401-2689-12

Efter samrådskedet har gjorts vissa förtydliganden. Allmänt kan länsstyrelsen konstatera att kommunen har beaktat, och i stort tillgodosett, de flesta synpunkter som länsstyrelsen lämnat i samrådsyttrande 2010-09-09 över ÖP-förslaget, dock följer nedan några återstående synpunkter.

Riksintressen

Länsstyrelsen ställer sig frågande till meningen: *Emån är dessutom klassad som riksintresse för vattenkraft*. Emån och dess käll- och biflöden är enligt miljöbalken 4 kap. 6 § skyddad MOT utbyggnad av vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning.

Kommunikationer

Farligt gods och tunga transporter

Riksväg 34 från Ålem – Högsby är smal, krokig och med ibland branta sidoslänter och går genom flera tätbebyggda områden. Det vore bra om tung- och farligt godstrafik från/till E22 på sikt styrs om via Oskarshamn och sedan vidare på riksväg 47. (Vägsträckningen på/längs höjdryggen är mycket gammal och i sig av kulturhistoriskt intresse).

Hälsa och säkerhet

Klimatanpassning och geotekniska säkerhetsfrågor

Länsstyrelsen anser att frågor om klimatanpassning behöver utvecklas. I det aktuella planförslaget redovisas översiktligt översvämningens risker men uppgifter om ras- och skredrisk saknas. De geotekniska förhållandena bör översiktligt redovisas med avseende på geotekniska riskfaktorer (t.ex. risk för ras/skred i berg/jord, erosion och översvämning. Information om nämnda frågeställningar är av värde i en översiktsplan eftersom det är viktigt att tidigt uppmärksamma eventuella geotekniska riskfaktorer och svårigheter vid strategiska val av framtida markanvändning. En samlad kartredovisning av riskområden bör också tillfogas planen. Det är också önskvärt att kommunen utarbetar en strategi för hur geotekniska frågor hanteras vid planläggning och bygglovgivning.

Även frågan om hur kommunen planerar för ökad temperatur (ex. mer grönska, skuggigare platser mm) bör finnas med i planen.

I avsnittet om miljömålen bör även kommunens förhållningssätt till klimatanpassning redovisas.

Beredskap

Emåns komplexitet borde framgå mer i översiktsplanen. Emån har ett stort upptagningsområde med mängder av dammar, biflöden m.m. som gör att hanteringen av översvämningar i Emåns område är en avancerad hantering. Översvämningar är regelbundna vilket medfört områden med mycket höga naturvärden. Även torkperioder med bristande flöden som följd påverkar jordbruket, kommunala dricksvattentäkter och diverse vattendomar, bland annat det uttag som Södra Cell gör i närheten av Emåns mynning. Emån är samtidigt en resurs och ett ”problem” som är såväl tvärsektorielt som mellankommunalt och mellanregionalt till sin karaktär.

Länsstyrelsen
Kalmar länMiljö- och byggnadskontoret
HÖGSBY

2012 -06- 12

Granskningsyttrande

2012-06-11

3 (7)

401-2689-12

Föreorenade områden

En beskrivning av ställningstagande om föreorenade områden bör läggas till planen.

Miljö kvalitetsnormer

I en översiktsplan ska det enligt 3 kap 5§, tredje punkten i PBL framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer (MKN). MKN finns bl a för yt- och grundvatten (SFS 2004:660). Länsstyrelsen anser att det tydligare ska framgå av både planförslag och konsekvensbeskrivning vilka MKN vatten som påverkas av planförslaget. Kommunen har i denna översiktsplan *inte* visat hur MKN vatten ska kunna följas, vilket Länsstyrelsen anser ska åtgärdas för att översiktsplanen ska kunna anses uppfylla innehållskravet i 3 kap 5 §. I översiktsplanen hänvisas till att en VA- och vattenförsörjningsplan är under framtagande, vilket Länsstyrelsen anser är mycket positivt. Det framgår dock inte om man i denna kommer att beskriva hur planförslaget kommer att påverka MKN för vatten.

Ett förslag är att i Del II Markanvändning – Områdesbeskrivning presentera vilka vatten som har beslutade MKN. De vattenförekomster som har statusen måttlig eller sämre omfattas av åtgärdsprogram. Det senare innebär att förbättringsåtgärder krävs vid planläggning om planen påverkar det miljöproblem som orsakar måttlig eller sämre status. Har statusen bedömts som god, får ingen negativ inverkan ske från en plan. Först när grundläggande information om vattenförekomsternas status och miljöproblem enligt ovan har redovisats, kan kommunen bedöma planförslagets påverkan på möjligheterna att uppnå MKN för vatten 2015 (2021 eller 2027 vid tidsfrist). MKN för vatten är alltså en grundläggande planeringsförutsättning för att kunna avgöra vilka förutsättningar som finns för en ökad befolkning etc med tanke på vattenförsörjning, möjlighet att ta hand om avloppsvatten och dagvatten mm. Kommunen behöver därför tydliggöra hur en full utbyggnad enligt översiktsplanen påverkar möjligheten att uppnå MKN för vatten.

I Högsby kommun finns ett flertal sjöar och vattendrag med måttlig status. Detta orsakas av bl a miljöproblemen övergödning, miljögifter, kontinuitet och morfologiska förändringar, (Morfologiska förändringar betyder att vattnets mönster har förändrats genom t.ex. rätningar av vattendrag, utdikningar och sjösänkningar). Samtliga kan påverkas av fysisk planering och planens påverkan behöver därmed analyseras. I avsnitt om vattenkraft (sid 105) lyfts det fram att det finns möjligheter att öka vattenkraftproduktionen i Alsterån och Emån. Viktigt att analysera hur detta kommer att påverka möjligheten att uppnå MKN för vatten.

För vägledning, se Länsstyrelsen i Skånes planPM; MKN vatten samt Länsstyrelsen i Jönköpings rapport; Miljö kvalitetsnormerna för vatten och översiktsplaneringen på respektive Länsstyrelsens hemsida.

I planförslaget redovisas flera förslag på åtgärder genom att ställa krav på t ex dagvattenhantering och att avloppsfrågan ska vara löst innan fortsatt detaljplanering inom området. Länsstyrelsen anser att dessa förslag ska utvecklas till tydliga ställningstaganden, detta för att MKN vatten ska kunna följas.

I översiktsplanen presenteras viktigt underlagsmaterial vid planering av mark- och vattenanvändning. Några ytterligare underlag, som kan underlätta planarbetet kopplat till vatten är information om vattnets ekologiska och kemiska status (med information om vilka problem som finns i respektive vattenförekomst), nationellt värdefulla vatten (saknas i första sidans karta) och målområden för kalkning. Nationellt värdefulla vatten har valts ut för att hjälpa

Länsstyrelsen
Kalmar län
Miljö- och byggnadskontoret
HÖGSBY
2012-06-12

Granskningsyttrande

2012-06-11

4 (7)

401-2689-12

planerare. Det är viktigt att hänsyn tas till utpekade vattenområden med omgivande strandskyddsområde, så att värdena inte går förlorade. Kunskap om kalkade områden är viktigt vid planering av områden för vindkraftsetablering då de helikoptrar som använts för spridning av kalk kräver ett säkerhetsavstånd på en radie av minst 1 km.

Mellankommunal samordning

Vatten är en viktig mellankommunal fråga och detta bör belysas i planen

En fördjupning av resursutnyttjandet av Emån bör lyftas fram, påverkan upp- och nedströms, beredskapsfrågor, mellanregionala problematiken etc. Frågan om att Mönsterås kommun har sin huvudvattentäkt vid Finsjö i Emån, nedströms kommungränsen, bör särskilt uppmärksammas i planen från risk- och beredskapssynpunkt.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsen anser att LIS-planen är tydlig, lättläst och välstrukturerad i sin utformning. De lokala riktlinjer som tagits fram anses överensstämma med de nationella riktlinjerna till den nya lagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 2009. Länsstyrelsen anser också att kommunen bör ta med kravet på fri passage i de lokala riktlinjerna. Kommunen har valt att utpeka utvecklingsområden för bostäder samt ett område för turism i strandnära läge. Redovisningen av LIS-områdena och dess koppling till de kommunala urvalskriterierna utgör en god översiktlig grund för fortsatt arbete med detaljplaner och dispensärenden inom dessa områden. Vissa områden omfattas dock av mycket höga naturvärden där det är särskilt viktigt att kommunen vidare utreder områdenas värde och konsekvenserna av en eventuell exploatering.

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap 10 § Plan och bygglagen (PBL) ta till vara och samordna statens intressen inom områden för riksintressen enligt 3 och 4 kap.

Utpekade områden som ligger inom riksintresse;

Snuggan - riksintresse för naturvård, kulturmiljö, vattendrag, angränsar till natura 2000-område.

Frövi - riksintresse för naturvård, vattendrag, angränsar till natura 2000-område samt väg och järnväg

Kvillen - riksintresse för naturvård, vattendrag, angränsar till natura 2000-område samt väg och järnväg

Gösjön - riksintresse för vattendrag

Älssjökulla - riksintresse för vattendrag

Solhöjden - riksintresse för vattendrag

Stora Sinnern - riksintresse för naturvård, natura 2000-område

Lilla Sinnern - riksintresse för naturvård, natura 2000-område

Kiatorp - angränsar till riksintresse för naturvård

Välen - riksintresse vattendrag

Allgunnen - riksintresse naturvård, vattendrag, natura 2000-område.

Klobosjön - riksintresse för naturvård, kulturmiljövård, vattendrag, natura 2000-område.

Blankan - riksintresse för naturvård, kulturmiljövård, vattendrag, natura 2000-område.

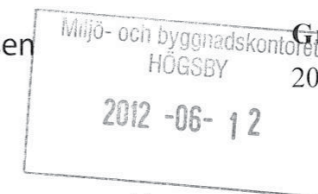
Samtliga utpekade LIS-områden omfattas av ett eller flera riksintressen och därför bör i den fortsatta planeringen tydligare beskrivas åtgärdernas eventuella påverkan på värdena i riksintresset.

Miljöbedömning

En särskild miljöbedömning för LIS-områdena saknas i miljökonsekvensbeskrivningen och

Länsstyrelsen
Kalmar län

Granskningsyttrande

2012-06-11

5 (7)

401-2689-12

därför är det viktigt att kommunen vidare utreder områdenas värde och konsekvenserna av eventuella exploateringar.

Se även avsnitt *Klimatanpassning och geotekniska säkerhetsfrågor* och *miljö kvalitetsnormer*.

Vidare rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen lyfter ur LIS-planen från den kommunomfattande översiktsplanen och istället behandlar denna som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen med tanke på framtida utvecklingsförändringar – utpekade områden kan förändras, nya kan tillkomma etc.

Länsstyrelsens områdesvisa kommentarer redovisas i bifogad bilaga 1.

Miljökonsekvensbeskrivning

I miljökonsekvensbeskrivningen saknas beskrivning av hur samhällena och planeringsmöjligheterna utmed Stångådalsbanan kan komma att påverkas om den önskade ökade och snabbare tågtrafiken kan uppnås. Ökad trafik av såväl personer som gods ger ökade störningar samt genererar större krav på skyddsavstånd m.m. liksom behov av t.ex. planskildheter, ombyggda stationer mm.

Övriga synpunkter**Trafik och infrastruktur**

Av planen bör framgå att persontrafiken Berga – Oskarshamn nu är upptagen (inte planeras att upptas). Den i planen nämnda nya vägen från Högsby – Nybro finns inte upptagen i Länstransportplanen och har heller inte diskuterats och bör därför inte tas med i ÖP'n.

Natur

Ryningen har mycket höga ornitologiska värden vars översvämningsområde håller hög internationell klass och är unikt i sydsverige. En rad rödlistade fågelarter rastar och häckar i området. I sumpskogarna runt Ryningen finns t.ex. sentida (efter år 2000) observationer av vittryggig hackspett vilket vittnar om områdets höga potential.

I planen tas områden upp som är särskilt påverkade av föroreningar och försurade upp. En plan borde finnas som visar på hur dessa områden ska saneras och/eller återställas.

Vidare i denna uppräknings över områden bör det enligt länsstyrelsens uppfattning vara alla våtmarker och inte bara de som inrymmer särskilda ekologiska värden. Våtmarker är generellt en hotad miljö i landskapet och mycket värda för den biologiska mångfalden men även i form av ekosystemtjänster såsom näringsretention.

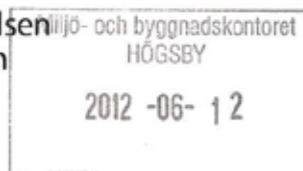
Högsby kommuns skogar ska brukas på ett sätt som ger långsiktigt god produktion samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras och kulturmiljövärden värnas. Gäller detta bara skog som kommunen äger eller all skog i kommunen? Hur ska man bruka för att uppnå detta mål?

Djur- och växtskyddsområde miljöbalken 7 kap. 12 § behandlar vilda djur t.ex. fågelskyddsområde med beträdnadsförbud. Ansvar för djurskyddet tas upp i Djurskyddslagen.

Många områden ligger i direkt anslutning till Natura 2000 område, här är det viktigt att inför vidare arbete belysa hur eventuella etableringar påverkar Natura 2000 områdena. Prövning enligt miljöbalken 7 kap. 28 a § kan krävas även om åtgärden gör utanför Natura 2000 område.

Länsstyrelsen
Kalmar län

Granskningsyttrande
2012-06-11

6 (7)
401-2689-12

I planen tas vatten upp i många olika aspekter men vattnets betydelse för den biologiska mångfalden saknas.

Det är positivt att kommunen nämner att befintliga vattenkraftverk bör stimuleras och nyttjas på effektivast möjliga sätt utan att riskera ökad konflikt med övriga intressen i anslutning till vattendrag. I planen saknas dock åtgärdsförslag.

Alla ombyggnationer, förändringar, effektiviseringar, ny anläggningar etc i vatten ska prövas enligt miljöbalken 11 kap.

Kulturmiljö (bygg)

Det är mycket positivt att kommunen avser att ta fram ett kulturmiljöprogram. Av översiktplanen bör även framgå hur kommunen avser att skydda den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen, exempelvis genom q-märkning i detaljplan. I planen saknas beskrivning av kulturmiljön vid vattendrag och sjöar, länsstyrelsen har planeringsunderlag i form av GIS-skikt där dessa miljöer framgår.

Arkeologi

I dagsläget saknas inventering av de fornlämningsrika områdena kring Emån. Har kommunen ambitionen att starta någon sådan inventering?

Energi

Kommunen avser underlätta för användning av sol, vind och vatten som energikällor. I planen saknas dock åtgärdsförslag för detta.

Jordbruk

Länsstyrelsen anser det positivt att jordbruket verkar ha relativt hög prioritet i planeringen och att man inte vill ta jordbruksmark i anspråk. Det är dock motsägelsefullt att jordbruksverksamheten även inom de områden där jordbruket ska prioriteras skall ta hänsyn till närliggande bostäder, vilket anges i respektive områdesbeskrivning.

Service

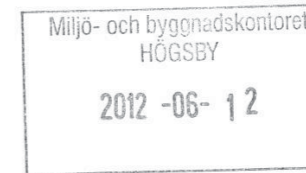
I planen bör nämnas om kommunen har eller avser upprätta en servicestrategi för de mindre orterna.

Deltagande

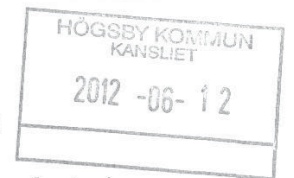
Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschef Eva Brynolf efter föredragning av planhandläggare Kerstin Lind Andréasson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även beredskaps- och infrastrukturhandläggare Peter Sicurin, bebyggelseantikvarie Birthe Sicurin Pedersen, fornminneshandläggare Jenny Sundström, vattenhandläggare Kristina Samuelsson, miljöhandläggare Sven Andersson, naturvårdshandläggare Henrik Karlsson, planhandläggare Christian Forssell och Malin Pettersson, landsbygdsutvecklingsenheten deltagit.

Eva Brynolf

Kerstin Lind Andréasson

BILAGA 1

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS), Högsby kommun

I områden som riskeras att drabbas av skred, ras och/eller översvämning bör all exploatering föregås av en riskbedömning och förslag på åtgärder som kan behövas på kort och lång sikt.

Snuggan, Emån (bostäder – hästhållning med stallbyggnader)

Riksintressen - naturvård, kulturmiljövård, vattendrag (4:6), angränsar till natura 2000-område.

Naturvårdsplan – högsta klass

Rödlistade fågelarter i närområdet

Utred; eventuell påverkan riksintressena, rödlistade arter och övriga naturvärden

Frövi, Emån (bostäder)

Riksintressen - naturvård, vattendrag (4:6). Angränsar till natura 2000-område samt riksintresse för väg och järnväg.

Naturvårdsplan – högsta värde.

Limniskt värdefulla områden

Rödlistade insekts- fågelarter.

Utred; eventuell påverkan på riksintressena, rödlistade arter och övriga naturvärden.

Riktlinjer och åtgärder/skydd för att förhindra skredrisk, buller och elektromagnetisk strålning.

Kvillen, Emån (bostäder)

Riksintressen – naturvård, vattendrag (4:6). Angränsar till natura 2000-område, samt riksintresse för väg och järnväg

Rödlistade insektsarter

Utred – eventuell påverkan på riksintressena och rödlistade arter.

Gösjön (bostäder)

Riksintressen – vattendrag (4:6).

Rödlistade växt- och djurarter.

Utred: Eventuell påverkan på riksintresset och rödlistade arter.

VA-nätet måste förbättras.

Älgsjökulla, Älgsjön (bostäder)

Riksintressen – vattendrag (4:6)

Utred: Eventuell påverkan på riksintresset.

Avloppslösningar måste förbättras.

Solhöjden, Älgsjön (konferens- och turismanläggning)

Riksintressen – vattendrag

Naturvårdsplan - mycket högt värde,

Utred: Ev. påverkan på riksintresset, rödlistade insekts- och fågelarter i närområdet samt övriga naturvärden.

VA-nätets utbyggnad.

